

Tarihsel TKP'nin Programı'ndan...

İşçi ve köylü şuraları cumhuriyeti, asalak sınıflar hariç halkın çoğunluğunu etrafında toplayarak, işçilerin kapitalistler tarafından soyulmasına son verecek her türlü çareyi sağlar. **s.12**

Oportünizme karşı mücadele - A. Eren

Marx ve Engels'in ideolojik ve politik çabalarının esas eksenini, proleter devrimci partinin temel mücadele perspektifleri ve görevleri hakkında berraklık sağlamak olmuştur. **s.15**

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 32
12 Eylül 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak56.net

Düzenin açmazları ve devrimci hazırlık!

3

Çürüme ve kokuşmada yeni düzey!

Rejimin her tarafı kaplayan bir bataklığa dönüşmesi, kapitalist sınıfın ucube suretinin siyasal alandaki yansımasıdır.

4

Asıl büyüyen sömürü ve yoksulluk!

Erdoğan, hergün ortaya attığı yalanlar ve balon haberlerle bu gidişi durdurmaya çalışıyor. İkinci çeyrekteki büyüme balonunun da bunlardan farkı yok.

17

Bağdat Konferansı ve çatışan çıkartılar!

Bölgede güç ve nüfuz için savaşılan ve genellikle birbirlerinden uzak duran devletlerin temsilcileri Irak'ın geleceğini tartışmak için bir araya geldi.

Metalde TİS süreci: MİB anketinden "Kazanana kadar grev" çıktı!

s.8

Taslaklarda kadın işçiler yok!

s.9

Düzenin açmazları ve devrimci hazırlık!

İşçiler, emekçiler ve tüm toplumsal mücadele dinamiklerinin; gerici faşist rejimin kendiliğinden çözülüp dağılacağı hayallerine kapılmaması, seçim aldatmacasına kanmaması ve yarının patlak verecek toplumsal mücadelelerine bugünden hazırlanabilmesi gerekmektedir.

Uzun bir dönemdir iktidarı ve muhafetiyyle düzen siyasetine rengini veren en belirgin olgu belirsizliktir. Bu belirsizliğin arka planında, başta ekonomik-mali kriz olmak üzere kapitalist sistemin her alanda gün geçtikçe ağırlaşan kriz ve çelişkileri yer alıyor.

Bugünün tablosunu nesnel veriler üzerinden değerlendiren birçok iktisatçı, Türkiye'nin ekonomisinin her an kırılmaya açık ince bir buz tabakasına benzetiyor. Sözkonusu kırılmanın, ekonominin adeta bir çöküşle yüze yüze kalmış olması nedeniyle mi, yoksa küresel kapitalist sistemde yaşanacak dalgalanma ve kırılmaların etkisiyle mi yaşanacağı tam olarak öngörülemez. Elbette ikisi bir arada Türkiye kapitalizminde büyük bir sarsıntıya yol açması da mümkün. Deyim yerindeyse, ekonomi kontrolden çıkmış ve nereye toslayacağı bilinmeyen bir kamyon misali ilerliyor.

Dış politika alanı da benzer bir tabloya sahip. ABD başta olmak üzere, batılı emperyalist güçlerle ilişkiler alanında biriken sorunlar yerli yerinde duruyor. Dahası, ara dönemde özellikle Suriye savaşı sürecinde Rusya ile kurulan ilişkilerin bekleyen faturası da henüz dinci-gerici iktidarın önüne koyulmuş değil. Öte yandan Rus emperyalizminin masasında da bir dizi koz el altında bekletiliyor. Her biri kendi içinde bataklığa dönüşmüş bulunan Afganistan, Libya, Suriye vb. savaşlarından nasıl çıkılacağına yanıtı ise koskoca bir boşluk.

Dahası var. Tümüyle kontrolden çıkmış bulunan pandemi büyük bir insan kırımına yol açarak ilerliyor. Çevresel yıkım giderek büyük bir kriz dinamiğine dönüşüyor. Toplum yaşamını alt üst eden sosyal-kültürel sorunlar artık sürdürülemez hale gelmiş durumda, vb...

Düzen siyasetinde yaşanan tıkanma ve kriz bu tabloyu kendi cephesinden tamamlıyor. Öte yandan, içten içe kaynayan gerici-faşist iktidar bloğu, Erdoğan Bayraktar ve Sedat Peker gibilerinin eski defterleri açması örneğinde olduğu gibi, yaşadığı krizi yönetmekte giderek daha fazla zorlanıyor. Her bakımdan çivisi çıkmış bir Türkiye gerçekliği ile yüz yüze.

Bu kapsamlı ve çok yönlü sorunlar, düzen siyasetinde öne çıkan tüm güçleri büyük bir açmaz içerisine almış bulunuyor. Gerici-faşist iktidar ekonomi yönetimini krizin tüm faturasını işçi ve emekçilerin sırtına yıkmaya endekslemiş durumda. Zira ekonomik-mali alanda yaşanan sıkışma iktidara başka manevra alanı bırakmıyor. Krizin acı faturasını çıplak baskı ve zorbalıkla emekçilere dayatmak dışında bir yol bulunmuyor. Buna "ekonomimiz şahlanışta" propagandası eşlik etse de, tam bir utanmazlık örneği olan bu ölçsüz yalanlara artık kimse inanmıyor.

Pandemi cephesindeki durum çok daha vahim bir seyir izliyor. İktidar, başından beri pandemiyi yönetemediği gibi, sorumluluğu her fırsatta kendi dışındaki "güçlere" ya da bütünüyle toplumun omuzlarına yıkmaya çalıştı. Bugün de bu çizgisinden milim şaşmış değil. Orta yerde duran salgın yıkımına ve buna bağlı olarak ağırlaşan sorunlara rağmen hiçbir önlem alınmıyor, gerçek durumu yansıtmayan rakamlarla insani kırımın gerçek tablosu gizlenmeye çalışılıyor.

Uluslararası ilişkilerde ise emperyalizme tam hizmet ve savaş-kriz bölgelerinde ABD ve NATO bekçiliğini üstlenme çizgisi üzerinden efendileri ile yaşadığı sorunları yatıştırmaya çalışan gerici-faşist rejim, gelinen yerde tümüyle kendi

bekasına odaklanmış durumda. Bu nedenle düzen siyasetini de yakın geleceğini güvenceye alma bakışıyla dizayn etmeye çalışıyor. Seçim ve siyasi parti yasalarında değişiklikler gündeme getiriyor. Faşist zorbalığı tahkim eden fiili-yasal uygulamaları devreye sokuyor. İrkçi-şovenizmi kışkırtıyor, toplumu gerici temeller üzerinden taraflaştırarak, bölüp parçalamaya çalışıyor. Yaşanan her büyük felaketi (orman yangını, sel, deprem vb.) istismar ederek ilerici-muhafif güçlere saldırıyor. Güç ve etkisini günden güne yitiren iktidar bloğu, ömrünü biraz olsun uzatabilmek için her türlü kirli yol ve yöntemi kullanmaktan geri durmuyor.

Öte yandan, toplumsal yaşamda onca sorun birikmiş durumdayken, kriz ve pandeminin yol açtığı yıkım açlığı, yoksulluğu ve gelecek kaygısını görülmemiş boyutlara taşımışken, düzen muhalefetinin ajandasında seçimlerden başka bir şey yok. Sabah akşam anket sonuçları yayınlayan, toplumun karşısına "Türkiye'yi yönetmeye hazırlanıyoruz" söylemi ile çıkan düzen muhalefetinin de kapitalist sistemin yapısal ürünü olan çok yönlü krizleri nasıl yöneteceği bir sır değil. Yaklaşık 80 yıldır yapıldığı gibi, yine fatura işçi ve emekçilere ödettirilecek. Bu haliyle düzen muhalefetinin dilinden düşürmediği seçim masalı en çok da gerici-faşist iktidarın işine yarıyor. Zira, her vesileyle toplumun gündemine sokulan seçim beklentisi, çok yönlü sorunların altında ezilen ve öfke biriktiren emekçileri oyalamanın, edilgenliğe mahkûm etmenin bilinen en etkili yöntemi.

İktidarı ve muhafetiyyle, kriz içerisinde debelenen düzen siyasetinin en büyük avantajı ise hala da kendisini tehdit eden toplumsal bir mücadelenin geliş-

memiş olmasıdır.

Emekçi kitlelerin örgütsüzlüğü ve dağınıklığı, toplumsal mücadele güçlerinin ise henüz kendisini kuşatan çok yönlü cendereyi parçalayamaması, kapitalist sistemin çok yönlü sorunları altında bunalan sermaye düzenine bugün için nefes aldırabiliyor. Fakat bu tablonun geçici olduğunu bizzat kendi deneyimleri üzerinden biliyorlar. Zira, ne yaparlarsa yaparsınlar, açlığın, yoksulluğun, sömürünün ve kölece yaşam koşullarının altında bunalan, adeta burnundan soluyan emekçi yığınları ilelebet faşist baskı ve zorbalıkla dizginleyemezler. Seçim aldatmacasıyla oyalayamazlar. Çünkü, kapitalist sistemin halihazırda ağırlaşarak devam eden çok yönlü krizleri, bu krizlerin toplumda yarattığı yıkım tablosu emek ile sermaye arasındaki çelişkileri her geçen gün keskinleştirmekte, yeni kitle ve sınıf hareketlerine ebek etmektedir.

Bu nedenle, işçiler, emekçiler ve tüm toplumsal mücadele dinamiklerinin; gerici faşist rejimin kendiliğinden çözülüp dağılacağı hayallerine kapılmaması, seçim aldatmacasına kanmaması ve yarının patlak verecek toplumsal mücadelelerine bugünden hazırlanabilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, tüm ilerici ve devrimci güçlerin önünde bu boş beklentilerle mücadele etme, büyüyen tepki ve hoşnutsuzluğu harekete geçirme, direniş odaklarını yaygınlaştırma, tüm güç ve olanakları birleştirerek devrimci mücadele mevzilerini büyütme sorumluluğu durmaktadır.

Bu başarılabildiğinde, kapitalist sistemi pençesine alan onulmaz krizleri daha da derinleştirmek, sömürü düzenini alaşağı etmenin koşullarını giderek olgunlaştıracak bir mücadeleyi yükseltmek mümkün olabilecektir.

Çürüme ve kokuşmada yeni düzey!

Dinci-faşist iktidarın yaşadığı çürüme ve yozlaşmanın ulaştığı düzeyi tanımlamada mevcut kavramlar artık yetersiz kalıyor. Bu olgu yeni olmasa da son yıllarda yepyeni boyutlar kazanmış bulunuyor. Ölçsüz bir kaba güç kullanımı, gözü dönmüş bir saltanat hırsı, sınırsız yağma, talan ve soyguna dayalı devasa bir servet birikimi, yalan-uydurma-çarpıtmada hiç bir sınır tanımama vb...

Ortaya serilen rezalet tablosuna rağmen, kimileri bunu “başarılı siyaset yapma tarzı” diye tanımlayabiliyor. Her türlü kepezeliğe başvurarak mafyatik bir rejimi ayakta tutmak, “başarı hikayesi” yazmak ya da “usta politikacılık” olarak pazarlanmaya çalışılıyor. Kokuşmuş rejimin “analizci” veya “uzman” kılıklı beslemeleri bu “pazarlama” misyonunun gereklerini yerine getiriyorlar.

Her türlü rezilliğin altına imza atan dinci-gericiler, bizzat işbirlikçi tekelci burjuvazi ve emperyalistler tarafından iktidara taşındılar. Onlar, “alın secdeye değenler” olarak vicdanlı ve dürüsttüler. Haram yemezler, zulüm etmezler, adam kayırmazlar, “yetim hakkı”na el uzatmazlar, rüşvet almazlar, yolsuzluk yapmazlardı. Erdoğan başta olmak üzere AKP şefleri ve medyadaki beslemeleri yıllarca tam bir utanmazlıkla bu çerçevede ahkam kestiler. Buna inanmayan ama sınıfsal çıkarları gereği bu sahtekarlığa çanak tutanlar da az değildi.

Dinci-gerici odakların neredeyse herkesi kullanabilmeleri, bu sahtekarlığın bir dönem için işe yaradığını gösteriyor. “Kullan at” siyaseti izleyen dinci-gericilik, nihayet her zaman yakın olduğu ırkçı-faşistlerle kader birliği yaparak gerçek yüzünü tüm çıplaklığıyla ortaya serdi. “Ahlaklı ve dürüst” dinci-gericiler iğrençlikte sınır tanımayan ırkçı-faşist bir ucube rejimi inşa ettiler.

Sermayenin dinci-gerici temsilcilerinin yolsuzlukları, rüşvet yemeleri, dini duygularını istismar ettikleri kitleleri soymaları, rant-talan peşinde koşmaları olgusu elbette yeni değil. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde Erdoğan ve etrafındaki yiyici takımı hakkında sayısız soruşturma açılmıştı. Dönemin yargısı yolsuzluk dosyalarını hasıraltı ederken, okuduğu “şiiir” nedeniyle hapis

cezasına çarptırarak Erdoğan’dan “sahte kahraman” yarattı. Öyle ki Erdoğan “hapis”te yatarken AKP’nin kuruluş hazırlıklarını tamamlayabildi. Elbette bu planın ardında ABD ve siyonist lobi vardı.

Sicili böyle olanlar, iktidar olmanın olanaklarını pervasızca kullanarak tam bir çirkefe battılar. Çeteleşme, çürüme, yozlaşma, yağma, talan, adam kayırma, gasp, rüşvet, haraç vb.’inde Körfez ülkelerinin yozlaşmış krallarını bile geçtiler. Sedat Peker’in ifşaat ve itirafları, bu ucube rejimin niteliği hakkında daha somut veriler sundu. Bazı eski AKP’lilerin itirafları da, rejimin yıllardır soygun, yağma ve talana çarkından beslendiğinin somut kanıtları durumunda. Ankara kulislerinden haber alabilen bazı gazeteciler, AKP saflarında ifşaat yapmak için uygun zamanı kollayan çok sayıda kişi olduğunu söylüyorlar.

Mafyatik rejimin soygun ve talan çarkları ilkin 2013’te 17-25 Aralık skandallarıyla ifşa edilmişti. Ancak ifşa edenler cemaatçiler olduğu için tüm pislik hasıraltı edildi. Dört bakan harcanmak zorunda kalınsa da yargılanmaları engellendi. Ancak son günlerde yaşanan iki gelişme, ortalığa saçılan pisliklerin gerçekliğini geniş kitleler nezdinde gözler önüne serdi.

Çevre ve Şehircilik eski bakanı Erdoğan

Bayraktar, suç ikrarında bulunarak, 17-25 Aralık skandallarının gerçek olgulara dayandığını açıkladı. “İddianamede yer alan her şey doğrudur” itirafında bulunan eski AKP’li bakan, dinci-gericiliğin baştan beri yağma ve talan çarkından beslendiğini teyit etti. 1994’te yerel yönetimler tarafından kurulan soygun çarkı, AKP’nin iktidara yürüyüşüyle birlikte ülke ölçüsünde yayılmaya başlamış, gelen yerde bu çark üzerinden işleyen bir “AKP düzeni” kurulmuştur.

Erdoğan Bayraktar’ın itirafları tartışılırken, Erdoğan ile oğlu arasındaki konuşma tapelerinin de gerçek olduğu teyit edildi. Tapeleri teknik analize gönderen CHP, kısa süre önce sonuçları açıkladı. “Sıfırlama” ile ilgili yayınlanan tüm konuşmaların orijinal olduğu teknik analizle de kanıtlandı.

Rejimdeki çürüme ve yozlaşma saray ve çevresinden ibaret değil. Tüm devlet kurumları dinci-faşist partilerin, taretlerin, çetelerin mensuplarına tahsis edilince, çürüme ve kokuşma rejimi tepeden-tırnağa sarmış durumda. Yarattılan korku ortamı ve estirilen psikolojik terörün de etkisiyle düzenin yargısı tam bir aparata dönüştürüldü. Ortaya serilen sayısız suç dosyası varken, bizzat failleri itiraflarda bulunurken, tek bir savcı bile kılını kıpırdatmıyor. Çürüyen rejiminin

savcı ve yargıçlarının en “önemli” icraatları, saraya biat etmeyenleri yargılamak, çocuk tacizcileri ile kadın katillerini korumak!

Rejimdeki kokuşmanın aldığı boyut rastlantı değil. AKP-MHP koalisyonunun her tür çirkefin boy verdiği bataklığı bu denli derinleştirebilmesi, burjuvazinin siyasal alandaki en gerici, en bağınaz temsilcileri olmalarından dolayıdır. Dolayısıyla rejimin her tarafı kaplayan bir bataklığa dönüşmesi, kapitalist sınıfın ucube suretinin siyasal alandaki yansımasıdır.

Düzen muhalefeti bu kokuşmuş bataklıkta güller yetiştireceğini vadediyor. Bu vaatler saray rejiminden yaka silken, işsizlik ve sefalet dışında bir şey sunamayan kapitalist sistemden bıkan kitleleri etkileyebilir. Ancak bu kadarı en iyi ihtimalle kısa süreli bir rahatlama yaratabilir. Zira bu sistem altında çözümsüz temel sorunlar yerli yerinde kalacaktır. Kapitalist sistem bu sorunları her gün yeniden üretiyor ve üretmeye devam edecektir.

İşçi sınıfı ve emekçilerin önünde tek bir çıkış yolu vardır. Demokratik haklar uğruna mücadeleyi, saray rejiminden hesap sorma hedefiyle birleştirmek, temel talepler uğruna mücadeleyi ise kapitalist düzeni yıkma mücadelesinin bir imkânı olarak ele almaktır.

Rekor büyüme balonu...

Asıl büyüyen sömürü ve yoksulluk!

Fikri Tomurcuk

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hesabına göre, yılın ikinci çeyreğinde (Nisan-Mayıs-Haziran dönemi) ekonomi yüzde 21.7 büyüdü. Rakamlar açıklanır açıklanmaz, başta Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP sözcüleri, bu büyümenin rekor olduğunu, Türkiye'nin dünyada ekonomisi en hızlı büyüyen ülkelerden birisi olduğunu söylemeye başladılar.

Toplumsal desteğini günden güne yitiren, bu yüzden koltuğunu kaybederek işlediği büyük suçlar ve yaptıkları soygunların hesabını verme gününün yaklaştığını gören Erdoğan, hergün ortaya attığı yalanlar ve balon haberlerle bu gidişi durdurmaya çalışıyor. Ancak bu yalanlar da, balonlar da kısa sürede patlıyor. Erdoğan bu yüzden sürekli yeni bir yalana sarılmak için çabalayıp duruyor.

İkinci çeyrekteki rekor büyüme balonunun da bunlardan farkı yok.

Birincisi, TÜİK'in büyüme rakamlarının hiçbir güvenilirliği kalmamış durumda. TÜİK'in 2016 yılında milli gelir hesaplama yönteminde yaptığı değişiklikler, bu konunun uzmanı bilim insanları tarafından kökten eleştiriliyor.

Buna son dönemde bir de enflasyon hesabından kaynaklanan sorunlar eklendi. Çünkü TÜİK'in enflasyonu olduğundan düşük hesaplaması, otomatik olarak büyüme hızını da olduğundan yüksek hesaplamasına zemin hazırlıyor.

Büyüme hesaplanırken, ilk aşamada milli gelir cari fiyatlarla hesaplanıyor. Hesaplamanın ikinci adımında cari fiyatlarla hesaplanan milli gelirin üzerindeki enflasyon köpüğü alınarak gerçek büyüme bulunuyor. Ancak enflasyon gerçek duruma göre çok daha düşük hesaplanınca, milli gelir hesabındaki enflasyon köpüğünün tamamı değil küçük bir kısmı atılıyor. Böylece atılmayan enflasyon köpüğü ile şişirilmiş bir balon büyüme hesabı ortaya çıkıyor.

Ayrıca bu yüzde 21.7'lik büyümenin doğru olduğunu kabul etsek bile, ortada bir başarı hikayesi yok. Çünkü ekonomi geçen yılın ikinci çeyreğinde yüzde 10.4, ondan bir önceki yıl da yüzde 1.6 küçülmüştü. Art arda gelen iki yıllık sert küçülmenin ardından yüksek bir büyüme oranının gelmesinde olağanüstü bir durum yok. Her ekonomik küçülme döneminin ardından gelen olağan bir hareket

bu. Öte yandan pandemi sonrası ekonomilerin açılmasıyla bu yıl tüm dünyada büyüme hızları sıçrama yaptı. Dünyanın ortalama büyüme hızı da daha önce pek görülmeyen düzeylerde.

Bu yılın ikinci çeyreğindeki büyüme TÜİK hesabıyla yüzde 21.7 olmasına karşın 2018 yılının ikinci çeyreğine göre üç yıllık toplam büyüme sadece yüzde 7.35. Bu ise yüzde 2.4'ün altında bir yıllık ortalama büyümeye karşılık geliyor. Bu da Türkiye'nin uzun dönem ortalama büyüme hızının ancak yarısı kadar.

Erdoğan iktidarının bugün "tarihi rekor" diye sunduğu büyümenin gerçek yüzü bu. Türkiye'nin ortalama büyüme hızının ancak yarısı kadar olan bir büyüme hızı, Türkiye'de ve dünyada en yüksek büyüme hızı diye yutturulmaya kalkılıyor.

Erdoğan 2009 yılında da küresel krizin Türkiye'yi "teğet geçtiğini" söylemiş ve bu yalanı sürekli tekrarlamıştı. Oysa 2009 yılında Türkiye ekonomisi tarihinin en sert küçülmelerinden birini yaşamış, işsizlik oranı rekor kırmıştı. Yani kriz teğet değil delip geçmişti.

ASIL REKOR EMEKÇİNİN PAYINDAKİ DÜŞÜŞTE

Bu yılın ikinci çeyreğinde yaşanan asıl önemli olgu, milli gelirden emekçinin aldığı paydaki büyük düşüş. 2020 yılının ikinci çeyreğinde gayri safi yurtiçi hasıladan (GSYH) emekçilerin aldığı pay yüzde 33.05 düzeyindeydi. Bu yılın ikinci çey-

reğinde emekçilerin payı yüzde 29.53'e düştü. Bir yılda ortaya çıkan 3.52 puanlık kayıp, çok yüksek bir düşüş ifade ediyor. Emekçinin GSYH'dan aldığı pay yılın ilk çeyreğinde de 3.71 puan düşmüştü. Bu iki rakam TÜİK'in 1998'e kadar uzanan yeni milli gelir serisindeki en yüksek iki düşüş. Yani bu yılın ilk yarısında emekçinin milli gelirden aldığı paydaki düşüş, rekor kırmış durumda.

Buna karşın sermayenin GSYH'dan aldığı pay bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 58.37'den yüzde 62.57'ye tırmandı. Sermayenin payında bir yılda meydana gelen 4.20 puanlık sıçrama da rekor düzeyde.

Ana sektörlerde emekçinin payında yaşanan düşüşün daha yüksek düzeye çıkması sorunu daha da derinleştiriyor.

Ekonominin bel kemiği olan imalat sanayiinde emekçilerin imalat sanayiinde yaratılan katma değerden aldığı pay 8.31 puan birden düştü. 2020'nin ikinci yarısında imalat sanayiinde yaratılan katma değerden emekçilerin aldığı pay yüzde 39.53 iken bu yılın ikinci yarısında yüzde 31.22'ye kadar düşerek büyük bir çöküş yaşadı. İmalat sanayiinde emekçinin payında meydana gelen 8.31 puanlık düşüş de bir rekor olarak tarihe geçti.

Sanayinin toplamında emekçinin payındaki düşüş de 7.31 puanla rekor düzeyde. Toplam sanayide emekçinin payı yüzde 36.38'den yüzde 29.07'ye düştü.

Milli gelir ve istihdamda büyük ağırlı-

ğı bulunan toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve lojistik ile turizm ve lokantacılık sektörlerinin toplamında yaratılan katma değerden emekçilerin aldığı pay 6.48 puanlık rekor kayıpla yüzde 33.94'ten yüzde 27.46'ya düştü.

Kamu ağırlıklı sektörler olan kamu yönetimi, savunma, güvenlik, eğitim ve sağlık sektörlerinde bile emekçinin payında 4.21 puanlık bir kayıp var. Diğer hizmet sektörlerinde emekçinin payında meydana gelen düşüş de 5.41 puanı buldu.

Bu veriler TÜİK hesabıyla gerçekleşen yüzde 21.7'lik büyümenin arkasında rekor hızla artan bir emek sömürüsü olduğunu ayan beyan ortaya seriyor. Yüzde 21.7'lik büyüme emekçi sınıflar için refah değil daha fazla sömürü ve yaygın bir yoksullaşma getiriyor.

Patronlar kârlarını artırmak için Covid-19 salgın koşullarında sömürüyü vahşice artırdılar. Erdoğan rejimi de kararları ve uygulamalarıyla sermayenin çıkar ve ihtiyaçlarına yanıt verdi. Baskı rejimini tahkim ederek sömürünün katmerlenmesine gereken desteği sundu.

ULUSLARARASI ÖLÇEKTE GERİYE GİDİŞ

GSYH verileri içeride sömürü ve yoksullaşmanın arttığını gösteriyor. Uluslararası ölçekte ise Türkiye ekonomisi yıllardır süren bir irtifa kaybı yaşıyor.

Erdoğan 2011 seçimlerinde 2023 hedefleri balonunu ortaya attı ve bunu yıl-

lardır ağzına sakız yaptı. Buna göre 2023 yılında Türkiye ekonomisi 2 trilyon dolarlık büyüklüğe erişerek dünyanın en büyük 10 ekonomisinden birisi olacaktı. Kişi başına gelir de 25 bin doları bulacaktı.

Geldiğimiz yerde Erdoğan'ın 2023 hedeflerinin yalandan ibaret olduğu net olarak ortaya çıktı.

İkinci çeyrek sonu itibarıyla yıllık toplam GSYH miktarı 765 milyar dolara ulaştı. 2023 hedeflerinin ilan edildiği 2011 yılında GSYH 838 milyar dolar düzeyindeydi. Geldiğimiz yerde GSYH, 2011 yılına göre artmak bir yana daha da geriye gitti. Bugünkü GSYH miktarı, 2008 yılının gerisinde.

Erdoğan şimdi ilan ettiği 2023 hedefinin 2 trilyon dolar olduğunu unutturmaya çalışıyor ve bir de utanmadan "Önümüzdeki yıllarda ekonomik büyüklüğümüzü 1 trilyon doların üzerine taşıyacağız" diyerek bunu başarı olarak yuturmaya kalkıyor.

Erdoğan'ın 25 bin dolar kişi başına gelir balonu da fiyasko ile söndü. Kişi başına gelir şu anda 9 bin 120 dolar ile 2007 yılının yani 14 yıl öncesinin bile gerisinde. Ancak bu hesap da tam doğru değil. Çünkü bu hesaba Suriyeliler başta olmak üzere Afrikalı ve Asyalı göçmenler dahil değil. Oysa kişi başına gelir hesabına, Türkiye'de yaşayan tüm nüfusu katmak gerekiyor. 5 milyon dolayındaki göçmen nüfusunu da eklersek kişi başına gelir 8 bin 600 dolara düşüyor. Kişi başına gelir de 14 yıl öncesinin altına inmiş durumda.

Türkiye ekonomisinin uluslararası ölçekte geriye gitmesi, ekonomik kırılganlıklarını ve risklerini artıran bir faktör. Dolar olarak milli gelirin düşmesi, cari açığın ve dış borçların milli gelire oranının yükselmesine yol açıyor.

Nitekim Türkiye'nin milli geliri uluslararası ölçekte irtifa kaybederken dış borçları yükselmeye devam etti. Erdoğan'ın 2023 hedeflerini ilan ettiği 2011 yılında Türkiye'nin dış borçları 304.88 milyar dolardı. Dış borçların GSYH'ya oranı da yüzde 36.4 düzeyindeydi.

Şimdi bu rakamlar yarı yarıya artmış durumda. Elimizdeki en son veriler olan birinci çeyrek rakamlarına göre, Türkiye'nin dış borçları 448 milyar dolar ile GSYH'nın yüzde 61.6'sını buldu. Dış borç oranı 2001 krizindeki düzeyi bile aştı ve rekor düzeye çıktı.

Sonuç olarak rekor büyüme balonunun cilasını kaldırdığımızda, altından yıkım anlamına gelen gerçekler ortaya çıkıyor: Geniş kitleler için ne refah artışı ne de zenginleşme var. Büyüyen bir şey varsa, o da sömürü ve yoksulluktaki artıştır, gelir dağılımındaki bozulmadır. Uluslararası ölçekte olan ise ekonomik küçülme ve dış borçlanmada rekordur.

DİSK-AR: Yasak kalktı, işsizlik fırladı!

DİSK-AR Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Temmuz 2021 dönemine ait dar tanımlı Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA) sonuçlarını açıklamaları üzerine geniş tanımlı işsizlik raporunu "Yasak kalktı, işsizlik fırladı!" vurgusuyla açıkladı.

"Geniş tanımlı işsizlik Temmuz 2019'dan Temmuz 2021'e 1 milyon 790 bin kişi artarak 8 milyon 421 oldu" denilen raporun sunumunda şu ifadeler yer aldı:

"Haziran 2021'de işten çıkarma yasağının kalkmasının ardından dar tanımlı işsiz sayısında patlama yaşandı. Temmuz 2020'de mevsim etkisinden arındırılmış (MEA) dar tanımlı işsiz sayısı 4 milyon 449 iken Temmuz 2021'de 3 milyon 902 bine düştü. TÜİK Temmuz 2021 dönemi gösterge işsizlik oranı olarak ifade ettiği MEA dar tanımlı işsizlik oranını yüzde 12,0 ve TÜİK'in âtlı işgücü

olarak adlandırdığı, DİSK-AR'ın ise geniş tanımlı işsizlik olarak ifade ettiği oranı ise yüzde 23,6 olarak açıkladı. Mevsim etkisinden arındırılmış (MEA) geniş tanımlı işsizlik (âtlı işgücü) oranı son bir aylık dönemde ise 1,2 puan arttı. Geniş tanımlı işsizlik Temmuz 2019'dan Temmuz 2021'e 1 milyon 790 bin kişi artarak 8 milyon 421 olarak hesaplandı."

"TÜİK TEMMUZ'DA 4 AYRI İŞSİZLİK ORANI AÇIKLADI"

Raporun sunumunun devamında şu ifadeler kullanıldı:

"TÜİK Temmuz 2021 döneminde 4 ayrı işsizlik oranı açıkladı:

İşsizlik 1: Gösterge işsizlik oranı (mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı) yüzde 12,0

İşsizlik 2: Zamana bağlı eksik istih-

dam ile işsizlerin bütünlük oranı yüzde 16,3

İşsizlik 3: İşsiz ile potansiyel işgücünün bütünlük oranı yüzde 19,6

İşsizlik 4: Âtlı işgücü (geniş tanımlı işsizlik) oranı yüzde 23,6"

RAPORDAN ÖZET BULGULAR

DİSK-AR'ın raporundaki bulguları özetini şöyle ifade edildi:

"Fesih yasağı kalktı, işsizlik fırladı: MEA dar tanımlı işsizlik oranı bir ayda 1,2 puan arttı!

Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 29,6!

Türkiye işsizlikte AB üçüncüsü! Geniş tanımlı ve dar tanımlı işsizlik arasındaki fark 11,6 puan!

Neredeyse her 3 genç kadından biri işsiz!"

Türkiye Kamu-Sen'den Ağustos ayı açlık sınırı

Türkiye Kamu-Sen Araştırma Geliştirme Merkezi 2021 Ağustos ayına ait asgari geçim endeksi sonuçlarını açıkladı.

TÜİK'ten alınan Ağustos 2021 fiyatlarına göre yapılan araştırma sonucuna göre tek kişinin yoksulluk sınırı 4.352,58 TL, 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırının 9.095,37 lira olarak hesaplandığı belirtilen araştırma sonuçları şöyle sırlandı:

"*Sonuçlar, dört kişilik bir ailenin asgari geçim haddinin bir önceki aya göre 144,66 TL, %1,62 oranında arttığını göstermektedir. Çalışan tek kişinin açlık sınırı ise bir önceki aya göre 41,34 TL, %1,23 oranında yükselmiş ve 3.390,06

lira olarak hesaplanmıştır.

*Türkiye'de 4 kişilik bir ailenin ortalama gıda ve barınma harcamaları toplamı ise Ağustos ayında 3.389,01 lira olarak tahmin edilmiştir.

*Yapılan araştırmada, 4 kişilik bir ailenin sağlık kuruluşlarının belirlediği gibi sağlıklı bir biçimde beslenebilmesi için gerekli harcamanın Ağustos 2021 verilerine göre günlük 72,757 lira olduğu belirlenmiştir.

*Ailenin aylık gıda harcaması toplamı ise 2.182,71 lira olmuştur. Ağustos 2021 itibarı ile ortalama 5.212,37 TL ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcaması, maaşının %41,88'ini

oluşturmuştur.

*Türkiye İstatistik Kurumu verilerinde 1.206,30 lira olarak belirlenen kira gideri ise Ağustos 2021 ortalama maaşının %23,14'üne denk gelmiştir. Buna göre bir memur, ortalama maaşının %65,02'sini yalnızca gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kalmıştır. Diğer ihtiyaçlarını karşılamak için ise maaşının %34,98'i kalmıştır.

*Ortalama ücretle geçinen bir memur ailesinin ulaşım, sağlık, eğitim, haberleşme, giyim gibi diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılaması için Ağustos 2021 maaşından geriye yalnızca 1.823,269 TL kalmıştır."

Yalan ve düzenbazlık sermaye iktidarının fitratında var

Sermaye iktidarının rant, talan ve yağmaya dayalı politikaları geleceğimizi, yaşamlarımızı ve doğamızı tehdit etmeye devam ediyor.

Her şeyin başına daha fazla kârı koyan bu anlayış, son dönemde yaşanan bir dizi katliamın ve çevresel yıkımın doğrudan sorumlusudur. Geçtiğimiz aylarda yaşanan ve bilançosu insan yaşamı ve doğa için çok ağır sonuçlar doğuran orman yangınları, seller ve depremler çevresel yıkımın yalnızca bir kısmını oluşturuyor. Dinci gerici iktidar bu çevresel felaketleri yalnızca birer "doğal afet" gibi göstermeye çalışsa da bilimsel veriler bambaşka gerçekleri işaret ediyor. Nedir bu gerçekler? Daha fazla rant için Karadeniz'de dere yatağına ve heyelan bölgelerine yapılan evler, orman yangınlarını söndürmek için ihtiyaç duyulan alt yapının yetersizliği, deprem karşısında hiçbir hazırlık yapılmaması ve çarpık kentleşme, yandaş firmalara maden sahaları açmak için peşkeş çekilen dağlar ve ormanlar, Karadeniz'i yok eden HES'ler...

Sermaye iktidarı bütün bu felaketlerde o bilindik şovunu tam üç adımda sergiliyor. Öncelikle, yıllardır ağır vergi yükü ile ezdikleri işçi ve emekçilere utanmadan "İBAN" numarası göndererek yardım istiyor. Ardından, felaketlerin nedeninin

rant ve talan politikaları olduğunu, sorumluluğunun ise dinci gerici iktidarda olduğunu söyleyen muhalif her kesimi terörist ilan ediyor. Yaşanan felaketler "fitrat, kader vs." olarak nitelendirildikten sonra söz konusu bölgeler için yeni rant ve talan politikaları devreye sokuluyor!

Antalya ve Muğla'da büyük bir yıkıma yol açan orman yangınları, Trabzon, Rize, Kastamonu ve Sinop'ta yaşanan sel ve heyelanlar bu gerçeği bir kez daha gözler önüne sermiştir. Yangınlara doğru düzgün müdahale edilmeden, selin yıkımı henüz ortadan kaldırılmadan işçi ve

emekçilere İBAN numaraları yollanmıştır. Antalya'da yangın daha söndürülmeden konuşan AKP'li belediye başkanının "evleri yanmayanlar keşke bizim de evimiz yansaydı" söylemi de bu tablonun pişkince itirafıdır. Felaketlerin bilançosu toplumdan gizlenirken, sermaye iktidarının ilk yaptığı söz konusu bölgelere "yeni rant projeleri" hazırlamak olmuştur. Sermaye iktidarı bütün bu felaketlerin doğrudan sorumlusudur. Ancak sorumluluğunu örtbas etmek dışında hiçbir adım atmamaktadır.

Sorumluluklarını örtbas etmeye çalışırken ise işçi ve emekçilerle adeta alay

edercesine "kaza, fitrat, kader" ya da "doğamız, çevremiz bu türden felaketlere elverişli" türünden safsataları dillerinden düşürmüyorlar. Yani bu felaketlerden sermaye iktidarı dışındaki herkes ve her şey sorumludur!

Hatırlanırsa 301 madencinin katledildiği Soma katliamının ardından sermaye iktidarının şefi Erdoğan, "Bunlar sürekli olan şeyler, bu işin fitratında bu var" demişti. Son aylarda yaşanan orman yangınları ve seller için de benzer bir küstahlık örneği sergileyen Erdoğan, "Deprem, sel ve toprak kayması bulunduğu iklim ve coğrafi yapısı sebebiyle ülkemizin kaderidir." dedi. Bu pişkinlik dinci gerici iktidarın, bütün bu yıkımlar karşısında nasıl konumlandığını da gözler önüne sermektedir. Ne katledilen işçi ve emekçiler ne yok olan doğa sermaye iktidarının umurunda değildir! Sermaye iktidarı yaşanan her yıkıma yeni rant ve talan politikalarını hayata geçirmenin fırsatı olarak görmektedir.

Yaşamlarımızı yalnızca rant ve kar kapısı olarak gören, doğamızı ve geleceğimizi yok etmeye çalışan sermaye düzeninin "kaza, kader, fitrat" safsatalarına kanmayalım, çevresel yıkıma karşı mücadeleyi büyütelim, yaşam hakkımıza sahip çıkalım.

Günümüz dünyasında gerek savaş koşullarından kaçmak gerekse daha iyi koşullarda yaşamak ümidiyle kitlesel göçler yaşanmaktadır. Ancak başka ülkelerde göçmen/mülteci olarak yaşamak hiç de düşünüldüğü kadar kolay değil.

Türkiye en çok göçün yaşandığı ülkelerden birisi ve milyonlarca göçmen bu topraklarda büyük acılar içerisinde yaşam savaşı veriyor. Göçmenler insan ticaretine maruz kalıyor, ucuz iş gücü olarak azgınca sömürülüyor, sık sık ırkçı-şoven saldırıların hedefi oluyor ya da savaşın devam ettiği ülkelere geri gönderilmeye çalışılıyor. Ülkelerine zorla gönderilmeye çalışılan Suriyeli mültecilerin akıbetine dair Uluslararası Af Örgütü'nün yayımladığı, "Eceline gidiyorsun" başlıklı yeni raporunda, Suriyeli istihbarat yetkililerinin, ülkeye geri dönen 13'ü çocuk 66 kişiye yönelik ağır insan hakları ihlallerinde bulunduğunu

Kendi dünyamızda göçmen olmak!

açıkladı.

Bu ihlaller arasında, beş kişinin Suriye'ye döndükten sonra gözaltına alındığı ve gözaltında öldüğü belgelendi. Zorla kaybedilen 17 kişinin akıbetinin ise bilinmediği ifade edildi. Ülkesine geri dönmek istemeyenler ise tıpkı yakın zamanda Ankara'nın Altındağ ilçesinde olduğu saldırı gibi ırkçı saldırılara maruz kalmaktadır.

Göçmenlerin/mültecilerin Türkiye'de ve farklı ülkelerde maruz kaldığı saldırılara şu güncel örnekler ayna tutmaktadır:

- Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) İstanbul Şubesi, Edirne'den Yunanistan'a geçen 150 kişilik göçmen grubunun Türkiye'ye iade edildiği ve Türkiye'deki askerlerin 45-50 kişiyi Meriç Nehri'ne attığı yönünde, kurtulan

bir göçmen tarafından 24 Ağustos günü başvuru aldıklarını duyurdu.

-Başka bir ülkeye bot aracılığıyla geçmeye çalışan göçmenlerin, botun batması ile yaşamlarını yitirdiğine dair haberlere son olarak, 27 Ağustos günü Fas'tan İspanya'ya geçmeye çalışan göçmenlerden 20'sinin hayatını kaybettiği haberi eklendi.

- Geçtiğimiz günlerde İstanbul Valiliğinin kararı ile emniyet ve belediye görevlileri, Ümraniye ve Bakırköy bölgesinde gece saat 03.00 sularında 100'e yakın atık toplama deposuna baskın düzenledi. Yapılan baskınlarda 145'i Afgan olmak üzere 286 kâğıt toplayıcı hakkında idari işlem yapılırken, gözaltına alınan Afgan göçmenler sınır dışı edilmek üzere Tuzla Geri Gönderme Merkezi'ne sevk edildi. Diğer yandan 650 adet çek-

çek aracına el konulurken, yaşanan baskına ve yaşadıkları sorunlara dair geri dönüşüm işçileri geçtiğimiz 4 Eylül günü basın açıklaması gerçekleştirdi.

-Bazı ülkelerde göçmenlerin yaptığı sığınmacı başvuruları sonuçlandırılmamakta, işlemler sürüncemede bırakılarak göçmenler zor durumda bırakılmaktadır. Son olarak 5 Eylül günü, Meksika'da sığınma başvuruları sonuçlanmadığı için eylem yapan Orta Amerikalı göçmenlere polis saldırdı, 200'e yakın kişi gözaltına alındı.

Tüm bu gerçekler ortaya koymaktadır ki, bugün nereye göç edersek edelim belki aynı yoğunluğuyla veya aynı biçimiyle olmasa da aynı cehennem koşullarıyla karşı karşıya kalacağız. Diline, ırkına, cinsiyetine ve mezhebine bakılmadan insan yaşamına değer verilen bir dünya, ancak sosyalizmle mümkün olabilir.

Pandeminin gölgesinde yeni eğitim-öğretim yılı başladı

Kaygıların gölgesinde okullar açıldı

Pandemi tehlikesi sürerken, yaklaşık 1,5 yılın ardından milyonlarca öğrenci için yüz yüze eğitim başladı. Pandemiye akıl ve bilimsel yöntemlerin dışında yönetime çalışan AKP-MHP iktidarı okulları da pek çok belirsizliğin içinde açtı.

EĞİTİM HAKKI GASP EDİLDİ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Birleşmiş Milletler Dünya Çocuk Fonu (UNICEF), Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi (ECDC) aylardır okulların kapalı kalmasının salgının yönetiminde belirleyici bir rolü olmadığını açıkladı. Bilimsel araştırmacılar ve eğitimciler gerekli önlemlerin alınarak okulların açık tutulması için mücadelesini sürdürdü, sürdürüyor. Önlem almak yerine kolay yol olarak okulları kapatmayı seçen gerici-faşist iktidar, milyonlarca öğrencinin eğitim hakkını alenen gasp etti. Derinleşen eşitsizlik önce işçi ve emekçilerin çocuklarını etkiledi. Çocukların fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimleri sekteye uğradı. MEB'in verilerine göre 2 ile 6 milyon arasında çocuk maddi ve teknik olanaksızlar nedeniyle uzaktan eğitime devam edemedi. EBA'ya erişim kaosa dönerken, çocuk işçilik ve çocuk evliliğin de önü açıldı. Gerici vakıflara devasa bütçeler ayrılırken ne uzaktan eğitim döneminde ne de yüz yüze eğitim döneminde işçi ve emekçilerin çocukları için bütçe ayrılmadı.

YETERİNCE HAZIRLIK YAPILMADI

Aradan geçen 1,5 yılın ardından okullar ailelerin ve öğrencilerin kaygılarının gölgesinde açıldı. Bu süreçte eğitimcilerin, öğrencilerin ve ailelerin çağrısına rağmen okullardaki fiziki altyapı sorunla-

rı çözülmedi. Pandemiden önce açıkladığı raporlarda öğretmen açığı bulunduğunu itiraf eden MEB, bu koşullara rağmen yeterli öğretmen ataması yapmadı. Yanı sıra, seyreltilmiş sınıf uygulamasına ilişkin nasıl bir hazırlık içinde olduğunu, kaç yeni derslik yapıldığını da açıklamadı. Sermayenin çıkarları için işçiler nasıl salgında savunmasız bırakılmışsa, işçi ve emekçilerin çocukları da okullarda hiçbir önlem alınmadan salgınla yüz yüze getirilmiş durumda.

Milli Eğitim Bakanlığı ve AKP-MHP iktidarının açıklamalarının şeffaf olmamasının yanı sıra, alınan önlemlerin yetersizliği okulun ilk günü gün yüzüne çıktı. Öğrenci ve öğretmenler okullarda kalıcı, kadrolu temizlik personeli sağlanmadığı, temizlik materyallerinin masraflarının velilerin ve öğretmenlerin sırtına yüklendiği, dersliklerde havalandırma olmaması, kalabalık sınıflar vb. sorunlarla karşı karşıya

kaldı.

Açılma öncesi hiçbir hazırlık yapmayan MEB, okulların açılmasına yalnızca saatler kala göstermelik genelgeler yayınladı. Yayımlanan "Covid-19 Salgınında Okullarda Alınması Gereken Önlemler Rehberi"ne göre okulda pozitif vaka çıktığında yapılması gereken algoritma açıklandı. Genelgede yer alan okul genelinde virüs görülse de sınıflarda birkaç kişide belirti oluşana kadar derslerin devam edeceği, aşısızlardan haftada iki kez PCR testi isteneceği vb. göstermelik uygulamalarla adeta yasak savılmaya çalışıldığı görüldü. Sınıflar hala 40-50-60 kişilikken, havalandırma sistemi yokken, yeterli temizlik personeli ve temizlik maddeleri yokken en basit "maske-mesafe-hijyen" kuralını uygulamak bile neredeyse imkansızdır.

Tedbirsizlik yalnızca bunlarla sınırlı değil. Aşılama yaşanan aksaklığın yüz

yüze eğitimin başlaması ile yaratacağı sonuçlar şimdiden görülebiliyor. Türkiye'de 1,2 milyon öğretmenden 300 bininin aşısı olmadığı açıklandı. Bu durumda her 10 öğretmenden 3'ü aşısız. Aşısızlara önerilen PCR testinin salgını önleyici etkisi olmadığı ise hekimlerce belirtiliyor.

TEK SEÇENEK MÜCADELE

Vaka ve ölüm sayılarında yaşanan artış, aşılamadaki yavaşlık, önlemlerdeki gevşemeler gösteriyor ki pandemi tehlikesi hala devam ediyor. Okulların salgının yeni merkezleri olmaması ve gerçek önlemlerin alınması için mücadeleyi sürdürmek önemli bir yerde duruyor. Çocukların ve gençlerin parasız, bilimsel, ulaşılabilir, nitelikli, laik ve anadilde eğitim hakkı için mücadele etmekten başka bir seçenek kalmıyor.

K. DÜŞGÖR

Okullar din dersi dayatmasıyla açıldı

Farklı ulus, mezhep ve dinden halkları yok sayan dinci-gerici faşist AKP-MHP rejimi, tüm topluma İslam dinini ve Sünni mezhebini dayatarak, müfredat yoluyla da toplumu ideolojik kuşatma altına almaya çalışmaktadır.

AKP-MHP iktidarı, MEB eliyle okullarda "resmi" biçimde hayata geçirdiği dinsel-gerici ideolojisini, yoksul semtlerde, kenar mahallelerde türlü yolla ha-

yata geçirmektedir. Bodrum katlarında, pencereleri kapalı bir vaziyette, tabelası dahi olmayan, son yıllarda mantar gibi türeyen, önemli bir kısmı yatılı "sıbyan mektepleri"nde küçücük çocuklar, istismarcı "hocalardan" ders almaktadır. Yoksul ailelerin çoğunun mecburiyetten gönderdiği böylesi yerlerde, küçücük çocuklar her türlü istismara maruz kalmaktadır.

Sermaye devletinin dümenini tutan tüm iktidarlar gibi AKP-MHP rejimi gençliği kendi ideolojisiyle eğitip donatmak için her yolu kullanmaktadır. Din istismarcısı rejim, devletin "resmi" kurumlarında gençliğe sınıra gettiği dinci-gerici ideolojiyi, camilerin kurslarında, sıbyan mekteplerinde tamamlamaktadır.

Bu dinci-gerici kuşatmayı yok etmenin yegâne yolu, faşist AKP-MHP iktidarına karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmektir. Çocukların eşit, parasız, bilimsel, laik ve anadilde eğitim görmesi ancak bu şekilde mümkün olacaktır.

AKP-MHP rejimi, pandemi döneminde de din istismarı ve gerici ideolojiyle özellikle çocukları kuşatma politikalarından geri adım atmıyor. MEB'in "seçmeli ders" adı altında dini içerikli ders dayatması bu sene de yaşandı.

Öğrenciler bu sene de okula başladığında, ders programlarında hiçbir seçim yapma imkanı olmadan, okul idaresi tarafından dayatılan din dersleriyle karşılaştı. Öğrenciler seçmese de ders programlarında "Kur'an-ı Kerim", "Peygamberimizin Hayatı ve Temel Dini Bilgiler" gibi dini içerikli dersler yer aldı.

Metal İşçileri Birliği anket değerlendirmesi:

“Kazanana kadar grev!”

130 bini aşkın metal işçisini doğrudan etkileyen MESS kapsamındaki fabrikalarda Grup TİS sürecinde Türk Metal ve Birleşik Metal taslaklarını açıklamış durumda. Yapılan konuşmalarda metal işkoluna ve metal işçilerine dair bir dizi gerçek gözler önüne serilse de metal işçilerinin ihtiyaçlarını, kayıplarını ve taleplerini karşılamaktan uzak kalan taslaklarla, metal işçileri köleliğe mahkum edilmek isteniyor. Metal İşçileri Birliği olarak taslakları ayrıntılı olarak inceleyip çözümümüzü söyledik. Söylemeye de devam edeceğiz.

Bu süreçte yaptığımız anketlerle metal işçilerinin taleplerini ve görüşlerini toplamaya çalıştık. Sınırlı sayıda yapmış olmamıza rağmen 48 farklı fabrikadan işçilerle yaptığımız anketlerin sonuçlarını paylaşmak istiyoruz.

GÖRMEZDEN GELİNER ANKETLER...

Pevrul Kavlak taslaklar açıklanmadan önce “120 bin üyemizle anket yaptık, bir anket şirketi üzerinden de 10 bin anket yaptırıldı” demektedir. Bütün metal işçileri bilmektedir ki, yönlendirici sorular ve şıklarla, temsilci baskısı altında yapılan anketlerden çıkan sonuçlar bile açıklanmamaktadır. Gizli tutulmaya çalışılan metal işçilerinin talepleridir. Aynı zamanda bütün TİS süreçlerinde görmezden gelinen de olur.

MESS Grup TİS üzerinden hazırladığımız ankete katılan işçilerin %90’ı Türk Metal üyesiydi.

METAL İŞÇİSİ İMZALANAN SÖZLEŞMELERDEN MEMNUN DEĞİL

“2019-21 sözleşmesinden memnun musunuz?” sorusuna ise %50 oranında “hayır”, %25 oranında “kısmen” yanıtını aldık. Memnun olanların oranı ise %13 çıktı. Geriye kalan %12’lik kesim ise son 2 sene içinde çalışmaya başladığı için ya da sözleşmeli olarak çalıştığı için sözleşmeye dair yorum yapmayan işçilerden oluşuyor.

FABRİKALARDA YAŞADIĞIMIZ SORUNLAR...

“Fabrikada yaşadığınız en önemli sorunlar nelerdir?” sorusuna verilen cevaplardan öne çıkanlar ise şunlar oldu:

- Ücretler ve sosyal haklar: %63
- Çalışma şartları ve mola süreleri:

%48

- Fabrika yönetiminin baskıları: %43
- Sendika yönetici ve temsilcilerinin baskıları: %28
- Ücretsiz izin ve Kısa Çalışma Ödeneği: %13
- Keyfi işten atmalar: %13

Ayrıca anketimizdeki cevaplar arasında olmamasına rağmen birçok işçi (%9) kadro sorunun da ortaya koydu. Birçok fabrikada kadroya alınmadan geçici iş sözleşmesi ile İş-Kur üzerinden işe alımlar olurken, buna sessiz kalınması metal işçilerinin ortak mücadelesini de sekteye uğratmaktadır.

Bu soru için şu notu düşmeden edemeyeceğiz. Sendika yönetici ve temsilcilerinin baskıları cevabını verenlerin hemen hepsi Türk Metal üyesi işçilerdir.

Fabrikada sorun olduğunu düşünmüyorum diyenlerin oranı ise %3,4 çıktı.

METAL İŞÇİSİ SÜRECİN DIŞINDA TUTULUYOR...

“Yeni sözleşme sürecine dair sendika tarafından bilgilendirme yapıldı mı?” sorusuna ise %70 oranında “hayır”, %15 oranında “kısmen”, %15 oranında ise “evet” cevabı aldık. Sözleşme sürecine metal işçilerinin ne kadar dahil edildiğine dair önemli bir sonuç... Ayrıca bu soruya “komiteye kalmamalı, işçilere sorulmalı” cevabını da aldık. Bu cevabı verenler, işyeri komitesi bulunan ve Birleşik Metal’in örgütlü olduğu fabrikalarda çalışan işçilerdi. Fabrika komitesinin işçileri temsil etmediğini ortaya koyan cevaplardı.

3 YILLIK SÖZLEŞME GÜNDEM DIŞI

“Sözleşme süresi kaç yıl olmalıdır?” sorusuna verilen cevaplar ise şöyle:

- 1 yıl: %40
- 2 yıl: %56,7
- 3 yıl: %3,3

Sonuç çok açıktır. Metal işçileri 3 yıllık sözleşmeye karşıdır. Hatta 2 yıllık sözleşmelerde ilk 6 ay için alınan zamdan sonra diğer 6 aylık dönemlerde resmi enflasyona mahkûm bırakılmak metal işçileri için büyük bir sorundur. Bu yüzden sözleşmenin 1 yıllık olmasını isteyenlerin oranı %40 çıkmaktadır.

METAL İŞÇİLERİ: TASLAKLARI BİZ BELİRLEYELİM

“Taslaklar nasıl belirlenmelidir?” sorusuna ise %88,3 oranında “İşyerlerinde işçilerin katıldığı toplantılarda söz-yetki-karar sahibi olduğu komiteler aracılığıyla belirlenmelidir” cevabı verilmiştir.

Bu soruya verilen cevap da tartışmaya yer bırakmamaktadır. Metal işçileri kendileri adına karar veren, sözleşme açıklayan, imzalayan sendika bürokrasisini istememektedir.

METAL İŞÇİLERİ TALEPLERİ İÇİN BİR ARAYA GELMELİ...

“Sözleşme taslağında neler olmalıdır?” sorusuna %93 oranında “Ücretler, insanca yaşamaya yetecek düzeye getirilmelidir” cevabı verilmiştir. %68 oranında ise “Vergi diliminden kaynaklı kesintiler patron tarafından karşılanmalıdır” sıkı işaretlenmiştir. %53 oranında “Tamamlayıcı Sağlık Sigortası’nın genişletilmesi”, %48 oranında “İkramiyelerin ücretlerden ayrı yatırılması”, yine %48 oranında “ücretsiz izin ve Kod-29 yasaklanmalıdır” şıkları işaretlenmiştir.

“Ücret zammı belirlenirken nasıl bir yol izlenmelidir?” sorusuna ise, %51,7 oranında “kayıplarımızı giderecek bir iyileştirme” talebi öne çıkarken, %45 oranında “sendikaların açıkladığı yoksulluk sınırı baz alınmalıdır” denildi.

“Sözleşme sürecinde nasıl bir yol iz-

lenmelidir?” sorusuna ise %83 ile “her aşamada işçinin onayı ile karar alınmalıdır” cevabı verildi. “Sendika yönetiminin belirlediği şekilde hareket edilmelidir” diyenlerin oranı ise %1,7.

TİS GÖRÜŞMELERİ CANLI YAYINLANSIN!

“TİS görüşmeleri kapalı kapılar ardında değil canlı yayınlanarak yapılmalıdır görüşüne katılıyor musunuz?” sorusuna ise %95 oranında “Evet” yanıtı aldık.

KAZANANA KADAR GREV!

“Taleplerimiz kabul edilmediği takdirde greve gidilmeli midir?” sorusuna ise %96,7 oranında “Taleplerimizi kazanana kadar grev demeliyiz!” denildi.

“Olası bir grev yaşağına karşı ne yapılmalıdır?” sorusuna ise %93,3 oranında “yasak meşru değildir, grev sürdürülmelidir!” denildi.

“Üyesi olduğunuz sendikanız taleplerinize yanıt vermediğinde ne yapmayı düşünürsünüz?” sorusuna ise şu yanıtlar verildi:

- Sendikayı greve zorlarız: %65
- Sendikadan istifa ederiz: %25
- Satış sözleşmesine boyun eğerez: %10

SONUÇ YERİNE...

Anketimizdeki bu son 4 soruya verilen cevaplar, metal işçilerinin sendikal bürokrasiye güvenmediğini, TİS görüşmelerinin herkese açık olması ve kazanmak için grev iradesinin her koşulda korunması gerektiğini düşündüğünü ortaya koyuyor. Grev yasaklarına, sendikal ihanete karşı kazanana kadar grev şiarı öne çıkıyor.

Anket vesilesiyle irtibat kurduğumuz metal işçilerinden yansıyanlar açıktır. Metal işçileri insanca yaşamaya yeten bir ücret istemektedir. Sendikal bürokrasiye güvenmemektedir. Hakları ve geleceği için kendisinin söz sahibi olması gerektiğini ve kazanmak için grevden başka bir yol olmadığını görmektedir.

Ancak bugün için metal işçilerinin örgütlülük düzeyi zayıftır. Bu noktada başta öncü metal işçilerine olmak üzere hepimize sorumluluk düşmektedir. Sendika taleplerinize yanıt vermediğinde, ne yaparsınız sorusuna, “satış sözleşmesine boyun eğerez” diyen metal işçileri ile birebir konuştuğumuzda, örgütsüz olduğumuz sürece olacak olan budur, cevabını almaktayız. Doğrudur. Ancak bu örgütsüzlük haline son verecek olan da biziz. Bunu görmek zorundayız. Kurtarıcı bekleyemeyiz. Sözleşmede bizim taleplerimiz olsun, son kararı biz verelim diyorsak, buna uygun bir inisiyatif ve örgütlülük yaratabilmeliyiz.

METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Metal sektörü Grup Toplu İş Sözleşmesi taslaklarında kadın işçilerin adı yok!

Grup Toplu İş Sözleşmeleri, binlerce işçinin temel hak ve çıkarları için sermayedarlarla karşı karşıya geldikleri ve taleplerini ortaya koydukları mücadele süreçlerinden biridir. Sözleşme süreçlerinde verilen mücadelelerde, işçi sınıfı örgütlülüğü ve gücü oranında kazanım elde eder.

Grup Toplu İş sözleşmelerinin başında metal sektörü sözleşmesi gelmektedir. Türkiye'nin belkemiği sayılan temel işletmelerinde çalışan on binlerce işçiyi kapsamı ise sözleşmenin önemini daha da arttırmaktadır. Bunun yanı sıra, metal işçileri sözleşme süreçlerinde öne çıktığı ve mücadele ettiği bir geleneğe de sahiptir.

Metal sektöründe 2021-2023 dönemini kapsayan Toplu İş Sözleşmesi süreci eylül ayı itibarıyla başladı. Sektörde yetkili sendikalardan Türk Metal ve Birleşik Metal taslaklarını açıklarken, Öz Çelik İş'in taslağından ise halen haber yok.

Sektörde yetkili sendikaların sundukları taslaklar, metal işçilerinin ihtiyaçlarını, taleplerini ve beklentilerini karşılamaktan çok uzak. Bununla beraber, taslaklarda kadın metal işçilerinin özgün talepleri ise neredeyse hiç yer almıyor. Oysaki bir önceki döneme göre sınıf kardeşleriyle birlikte metal işçisi kadınların sorunları daha da ağırlaşmış durumda.

METAL İŞÇİSİ KADINLARIN DURUMU

Erkek işçi ağırlıklı bir sektör olan metal sektöründe kadın işçilerin sayısı son yıllarda ciddi oranlarda arttı.

Çifte baskı ve ezilmişliği yaşayan kadın metal işçileri, çalışma yaşamında pek çok sorun yaşadığı gibi, pandemi sürecinde bu sorunlar daha da artış gösterdi. Toplumsal eşitsizlik nedeniyle işgücüne katılımı erkek işçilere nazaran daha düşük olan kadın işçilerin, pandemi sürecinde işgücüne katılımları da yarı yarıya azaldı.

Yapılan araştırmalar, kadın işçilerin kısa çalışma, ücretsiz izin vb. uygulamalardan daha çok etkilendiğini gösteriyor. Aynı zamanda çocuk bakım sorumluluğunu da taşıyan kadın işçilerin azımsanmayacak oranda bir kısmı, istihdamdan geri çekilmek zorunda kaldı.

Pandemi nedeniyle ev ve çocuk bakımını daha fazla göğüslemek zorunda kaldılar. İşçiler üzerinde baskı, şiddet ve taciz artarken, kadın işçiler bu sorunları daha da ağırlaşmış şekilde yaşamaya devam ettiler.

SÖZLEŞME TASLAKLARINDA KADIN İŞÇİLERİN TALEPLERİ

Hal böyleyken, kadın işçilerin talepleri sözleşmelerde kendine yer bulmuş değil. Birleşik Metal İş Sendikası'nın "8 Mart günü kadın işçiler için ücretli izin kabul edilsin" talebi dışında taslaklarda kadınlar için özgün bir talep yer almıyor. Dahası, bir önceki dönem taslaklarda gündeme gelen kadına yönelik şiddet karşı önlemler, bu dönemde anılmadı bile. Hatırlanacağı üzere, göstermelik de olsa Türk Metal kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla "Kadın İşçiler Kurulları"nı, Birleşik Metal ise "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kurulu"nu önermişti.

Gelin görün ki, aradan geçen süreçte kadınları hedef alan şiddet çok ciddi boyutlarda artış sergilerken, bu durum sözleşme taslaklarında hiçbir şekilde yer bulmadı. Dahası, Birleşik Metal İş Sendi-

kası, geride kalan dönemde şiddete karşı mücadeleyi fabrika sınırlarında gerçekleştiren eylemlerle gündeme getirmesine rağmen, şiddet sorununa sözleşme taslaklarında sembolik olarak dahi yer vermedi. Taslaklarda, çalışma yaşamında cinsiyet eşitsizliğini engelleyecek hususlar bile es geçildi. Kadın işçiler için özel bir önem taşıyan çocuk bakımı sorununa karşı kreş vb. taleplere bile yer verilmedi.

İşbirlikçi ihanetçi bürokratik kastın, kadın işçilerin somut taleplerine gözlemlerini kapamalarına, taleplerini yok saymalarına karşı yapılması gereken şey, başta kadın işçiler olmak üzere, metal işçilerinin inisiyatifi ele alması, kendi somut talepleri ile mücadeleyi yükseltmesi olmalıdır.

Yoksa metal işçileri, bu sözleşme döneminde bir kez daha kaybetmekle yüz yüze kalacaktır.

İŞÇİ EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

Alba Plastik'te tacize, mobbinge ve sendika düşmanlığına karşı 3 haftayı aşkındır direnen işçiler, seslerini Alba fabrikalarına ve Petrol-İş'in örgütlü olduğu fabrikalara taşımaya devam ediyor.

6 Eylül Pazartesi günü Alba Holding bünyesindeki, Alba Plastik, Alba Kalıp ve Alba Kaplama fabrikalarının önüne gidildi. Sloganlarla, konuşmalarla birlik ve dayanışma çağrısı yapıldı.

Üyesi oldukları Petrol-İş Sendikası'nın direnişe sırt çevirmesi üzerine Alba işçileri bir dizi adım atmıştı. Direnişlerinin 9. gününde Gebze Şube'ye bağlı fabrika temsilcilerinin toplantısına gitmiş ve mücadele çağrısı yapmıştı. Ayrıca, sendika yönetici ve temsilcilerine

Alba direnişi 4. haftasında

hem yüz yüze hem telefon ile ulaşan Alba işçilerinin sendikayı mücadeleye sevk etme çabaları sonuçsuz kalmıştı. Atılan tüm adımlara rağmen Petrol-İş yönetimi, yöneticisi oldukları sendikaya üye işçilerin direnişine destek vermedi.

Direnişin 21. gününde de fabrika temsilcileri ile temaslarda bulunan işçiler, Petrol-İş yönetiminin tutumunu anlatan, direnişle dayanışma çağrısı yapan bildiriye sendika üyesi işçilere ulaştırdılar. Sendikayı tabandan zorlamak için adımlar atan Alba işçileri, Novares, Tek-

nopol-Ravago, Tekno Kauçuk fabrikalarındaki sınıf kardeşlerine "Mücadeleci bir çizgi için sendikamızı yeniden inşa edelim!" çağrısını taşıdılar.

Direnişin 22. gününde sabah GOSB Tekno Kauçuk'ta işe giriş saatlerinde, Tuzla'da bulunan Pasell'in çıkışı saatinde işçilere seslenildi. Direnişçiler ayrıca, Maltepe Piazza AVM önünde hak gasplarına karşı direnen inşaat işçilerine dayanışma ziyareti gerçekleştirdi.

Alba direnişçileri ilerleyen günlerde de, fabrikada yaşadıkları süreçleri anlat-

tları ve mücadeleciler bir sendikal çizgi için harekete geçme çağrısı yaptıkları bildirileri işçilere ulaştırdı. Ayrıca Alba Plastik fabrikası önünde de direnişlerini sürdüren işçiler "Sendikalı ve güvenceli çalışmak istiyoruz", "İşimizi geri istiyoruz" ve "Tacizsiz ve mobbingiziz çalışma ortamı istiyoruz" diyerek mücadeleye devam etti. Vardiya değişimlerinde fabrikadaki arkadaşlarına seslenen direnişçiler, konuşmalarında sendikalı olma, patronun yaydığı korkulara boyun eğmeme çağrısı yaptılar. Gelen ve giden servislere sloganlarla seslenen Alba direnişçileri sınıf kardeşlerini mücadeleye ve örgütlenmeye çağırdı.

Alba direnişçilerinin Petrol-İş Sendikası yöneticilerine, temsilcilerine çağrısı...

Alba işçileri sendikaları ile daha da güçlü olacaktır!

İşyerindeki baskıya, mobbinge ve tacize karşı mücadele eden, Petrol-İş sendikasında örgütlenen ve işten atılan, buna karşı fabrika önünde direniş başlatan Alba işçileri, yazılı açıklama yayınlamalarıyla sendikaların direniş karşısındaki tutumunu kamuoyuyla paylaştı. "Bizler Kocaeli Çayırova TAYSAD OS-B'de bulunan Alba Plastik'te 17 ve 18 Ağustos tarihlerinde işten çıkartılan Petrol-İş üyesi işçileriz" diyen Alba direnişçileri tüm çabalarına rağmen, Petrol-İş Sendikası yöneticilerinin türlü gerekçeler öne sürerek direnişin yanında olmadığını belirtti. "Buna rağmen bizler Alba Plastik'te sendikalaşma çalışmasını yürütmeye devam ediyoruz" diyen işçilerin direnişin 9. gününden itibaren sendika yöneticileri ve temsilcilerine ilettiği mektubu paylaşıyoruz...

Bizler tacize karşı çıktığımız için, arkadaşlarımıza sahip çıktığımız için işten çıkartılan Petrol-İş Sendikası üyesi Alba Plastik işçileriyiz. 8 gündür fabrikanın kapsının önünde, keyfi işten atmalara, tacize ve hukuksuzluğa karşı direniyoruz.

Bizler yaklaşık 6 aydır sendikalaşma çalışması yürüttüğümüz fabrikamızda, işçi arkadaşlarımızla toplantılar gerçekleştirdik, fabrika içinde insanca çalışma ve yaşam koşulları için mücadele yürüttük. 8 Mart'ta, 1 Mayıs'ta, 15-16 Haziran'da sendikamız üyesi işçi arkadaşlarımızla 20-30 kişilik etkinlikler yaptık.

Gerçekleştirdiğimiz sendikalaşma çalışması fabrika yönetiminin baskısı ile karşılaştı. Fabrika içinde sendika üyelerini bulmak ve işten atmak için türlü oyunlara başvuruldu. Bu süreçte sendika üyesi en az 25 arkadaşımız gerek baskılar yüzünden gerekse de Kod-29 ile tazminatsız işten atılma tehdidiyle işten çıkmak zorunda kaldı ya da keyfi olarak işten çıkartıldı. Bu süreçte sendikal çalışmayı riske atmamak için sendikalaşma çalışmasına gizli bir şekilde devam ettik.

BARDAĞI TAŞIRAN SON DAMLA!

"21- Petrol-İş, son dönemlerde iyice artan kadın cinayetlerine ve şiddete karşı mücadele edilmesini gerektiğini savunur, cinayetlerin bertaraf edilmesi için sendika olarak üzerine düşen her türlü görevi yerine getirmeyi amaçlar." (Petrol-İş Ge-

nel Kurul Kararları – 2019)

Fabrikada yaşanan tacizlere sessiz kalamadık. Birçok fabrikada olduğu gibi, Alba Plastik'te de kadın işçilere yönelik mobbinge, tacizle sık sık karşılaşuyorduk. Son olayda Zekeriya Bursa isimli bir işçinin aynı vardiyada çalıştığı kadın işçilere yönelik tacizlerinden kaynaklı vardiyası değiştiriliyor.

Tacizlere devam eden, ustabaşılara ve yönetime şikayet bulunmamıza rağmen çözüm üretilmeyen bir sürecin sonunda, 14 Ağustos Cumartesi günü makinelerimizin başından ayrılarak, meydana toplandık. Tacizci işçi ile aynı fabrikada çalışmak istemediğimizi söyledik. Kameraları inceleyip gerekeni yapacağız denildi.

3 gün sorasında 17 Ağustos Salı günü ikimiz (Ender, Semra) İK'ya çağrılarak işten çıkartıldık. Performans düşüklüğü denildi. Asıl nedeni sorduğumuzda ise ne olursa olsun artık sizinle çalışmayacağız, denildi. Tacize karşı tepkiyi örgütlemiş olmamız onları rahatsız etmişti.

Eşyalarımızı almak için bile bizleri fabrikaya sokmadılar, darp etmeye kalktılar. Hemen hemen bütün vardiya makinelerini bırakıp bahçeye çıktılar. Bize destek oldular. İK'ya yürüyüp açıklama beklediler. 3 arkadaşımız idari izne çıkarıldı. Ardından ikimiz (Tuba, Hasan Can) idari izinliken işten çıkartıldık.

ALBA YÖNETİMİ KARALAMAYA, SENDİKA DÜŞMANLIĞINA DEVAM EDİYOR!

Alba yönetimi taciz yok, diyerek bizle-

ri karalamaya çalışıyor. Atılma nedenimizi de sendikalaşmak olarak içeride yayararak, sendikaya üye olanları korkutmaya çalışıyor. Taciz olduğu açıktır ki, bizden sonra tacizci de işten çıkartıldı. Kamera görüntüleri ile çok net bir şekilde ortaya çıkacaktır. Bu noktada avukatımızla birlikte suç duyurusunda da bulunuyoruz.

İçeride işçi arkadaşlarımız halen baskı altında. Sendika çalışması yapanlar tek tek çekilip korkutulmaya çalışılıyor. Ancak bizlerin kapı önünde direnişe geçmemiz Alba yönetimini korkutuyor, işçi arkadaşlarımıza güç veriyor. İşten çıkartılanların arkasına bile bakmadan çekip gitmediğini, mücadeleye devam ettiğini, haklı olduğumuz görüyorlar.

Direnişe geçmemiş olsak, haksızlığı kabullenmiş olurduk.

Direnişe geçmemiş olsak, içerideki arkadaşlarımız kendilerine ve bizlere olan güvenlerini yitirirlerdi.

Direnişe geçmemiş olsaydık, Alba yönetimi işten atmalar devam ederdi. İlk başta da sendika üyesi arkadaşlarımız işten çıkartılırdı.

Direnişe geçmemiş olsaydık, tacize karşı sesimizi çıkartmamış olsaydık, toplamında tacize-tecavüze, kadın cinayetlerine karşı sessiz kalmış olacaktık. Bizler sessiz kalırsak, kadınlar ölmeye, işçiler işten çıkartılmaya devam edecektir.

Şu an Alba'da sendikal yetkiyi alacak sayımız yok. Bunun farkındayız. Bütün çabamız sendikamızın yetkiyi alması içindir. Alba Plastik'te insanca çalışma ve yaşam koşulları, tacizsiz, mobbing'siz bir

çalışma ortamına ancak ve ancak işçiler örgütlü bir güç olursa olanaklıdır.

İşte tam da bu yüzden kapı önü direnişimiz, içerideki arkadaşlarımıza umut vermekte, güç vermektedir. Fabrika yönetiminin, ustaların kadın işçilere tutumları düzelmekte, mobbing, baskı ve tacizler azalmaktadır.

Mesele tek başına sayı meselesi olmaz.

Bizler Petrol-İş üyesi işçileriz. Henüz yetkiyi alacak sayıya ulaşmamış olmamız, sendika üyesi olduğumuz, haksızlığa uğradığımız, tacizle karşılaştığımız ve buna karşı mücadele ettiğimiz gerçeğini değiştirmez. İşte tam da bu yüzden, sendikamızı yanı başımızda görmek istiyoruz. Bir sendika sadece yetkili olduğu fabrikalarda değil, üyelerinin olduğu, işçilerin haksızlığa uğradığı her yerde olabilmelidir. Mücadeleci sendikacılık, sınıf sendikacılığı bunu gerektirir.

Petrol-İş sendikamızın Gebze şubesi mücadeleciler bir sendika olarak bilinir. Bunun gereği olarak, bu sesi büyütme sorumluluğunu taşımaktadır. Bizler sendikamızın önlüğünü giyerek Alba işçilerini açıktan sendikamıza çağırarak, üyesi oldukları sendikaların onları yanında olduğunu göstermek istiyoruz. Başkaca bir beklentimiz de yoktur, olamaz. Bizler kendimiz için hiçbir şey istemiyor, Alba Plastik'e sendikayı sokmak için mücadeleyi büyütme istiyoruz.

**SEMRA DEMİRTAŞ
TUBA ALADAĞ
ENDER KONAR
HASAN CAN BAHADIR**

Mücadeleci bir çizgi için sendikamızı yeniden inşa edelim!

Petrol-İş üyesi işçi arkadaşlar,

Bizler Gebze-TAYSAD'da bulunan Alba Plastik'te düşük ücretlere, üretim baskısına, mobbinge, tacize karşı birlik olan, Petrol-İş Sendikası'na üye olan işçileriz. Fabrikada yaşanan tacize ortak ses çıkarttık. Tacizciden önce tacize karşı çıkan iki arkadaşımız işten atıldı. Arkadaşlarımıza sahip çıktık iki arkadaşımız daha işten atıldı. 17 Ağustos'tan beri fabrika önünde direnişeyiz.

Biz atılmadan tam öncesinde neler oldu fabrikada?

Bizler tacize karşı çıktık. Şikayetlerimiz sonuç vermeyince, makinelerimizi bıraktık, topluca tepkimizi ortaya koyduk. Kamera kayıtları ile de tespit edilmesine rağmen Alba yönetimi ise sorunu çözmek bir yana tacizciden önce bizi işten çıkartarak tacizciye sahip çıktı. Fabrikadaki tepkiler devam etmese belki de işten bile çıkartmayacaktı.

Sendika düşmanlığına karşı sendikamıza sahip çıktık!

Alba patronu işçi düşmanıdır, kadın düşmanıdır ve de sendika düşmanıdır.

Aynı holding bünyesindeki Alba Kalıp'ta Türk Metal'in yetki başvurusuna itiraz eden Alba patronu bizlere de Kalıp'ta ne hak alınırsa size de aynı hakları vereceğim, diyerek bizleri oyalamaktaydı. Kölelik koşullarında, üretim baskısı ile çalışmak zorunda bırakıldık. Son 7 ayda en az 25 sendika üyesi arkadaşımız ya keyfi bir şekilde işten atıldı ya da baskı ile, Kod29 tehdidi ile işten çıkmaya zorlandı. Sendika üyelerini tespit etmek için yönetim ajanlarını devreye soktu.

Haksız işten atmaların karşısında susmadık, boyun eğmedik ve direnişe başladık. Tacize ve mobbinge karşı mücadele etmeye, sendikal çalışmamızı yürütme-ye devam ediyoruz. Direnişimiz işten atmaların önüne bir set oldu. İçerideki sendikamıza üye işçilere umut oluyor. Direnişimiz amirlerin, ustaların kadın işçilere dönük davranışlarını düzeltmesine neden oldu.

Alba Plastik'te hem içeride hem de kapı önünde direnişle patronun baskısına, yalanlarına, karalamalarına rağmen sendikamız Petrol-İş'e sahip çıktık!

Arkadaşlar,

Fabrikada henüz yetki alınmamış ola-

bilir ancak bizler de sizler gibi Petrol-İş üyesi işçileriz. Fabrikaya sendikanın girmesi için emek harcıyoruz. İşten atılarak bedel ödüyoruz. Ancak mücadeleden vazgeçmiyoruz. Sendikamızı da yanımızda görmek istiyoruz.

Fabrikada yetki alınmamış olması, sendika yönetiminin bizlere ve direnişe sahip çıkmamasına gerekçe olamaz. Direnişimizin içerideki işçileri korkutmak bir yana, patronun baskısına ve işten atma tehditlerine karşı işçilere güven verdiğini çok net görmekteyiz.

Bizler tacize karşı çıkarken sendikamızı yanımızda görmek istiyoruz. Bizler, üyesi olduğumuz ve Alba Plastik'te çalışmasını yürüttüğümüz sendikamızı yanımızda görmek istiyoruz. **Hiçbir sendika yöneticisi, işten atılan sendika üyesi bir işçiye sırtını dönmemelidir.**

Bizler 21 gündür direnişe devam ediyoruz ve etmeye de devam edeceğiz. Sendikamızdan maddi hiçbir beklentimiz yokken, üyesi olduğumuz sendikanın önlükleri ve şapkalarını bile bizlerden esirgendi. **Flormar Direnişi'nin 2 milyonluk maliyeti oldu, ancak yetki bile alamadık, denildi.** Sınıf mücadelesini, sendikal mücadeleyi maliyet hesabı ve alınan yetki-den ibaret görmemeliyiz.

Petrol-İş yöneticilerini ve temsilcilerini sorumluluğa davet ediyoruz. Direnişten yana olan yöneticileri de pratik adım atmaya çağırıyoruz.

Petrol-İş üyesi işçi kardeşlerimizden de bizlerle, direnişimizle dayanışmaya, sendikamız yöneticilerine sorumluluklarını hatırlatmaya çağırıyoruz. Bizler üyesi olduğumuz sendikamıza sahip çıkmalıyız.

Sendikalar sadece koltuklarda oturanların değildir. Bizlerindir. **Sendikalar hepimizindir.** Tabi ki, bizler sahip çıktığımız sürece. Bir sendika, kendi üyesi olsun-olmasın, sendikalı olsun-olmasın tüm işçilere karşı sorumlulukla hareket edebilmelidir. Bizler tabandan hareket edersek, söz-yetki-karar hakkımıza, sendikamıza sahip çıkarsak bu sorunları aşabiliriz.

SEMRA DEMİRTAŞ, ENDER KONAR, HASAN CAN BAHADIR, TUĞBA ALADAĞ İLETİŞİM: 0 552 019 96 44

(Alba direnişçilerinin Petrol-İş'e üye işçilere dağıttığı bildiri)

Kapitalizm işçi kanı ile besleniyor!

Kapitalist sömürü düzeninde işçi sınıfı ve emekçiler için kölece yaşam koşulları ve insanlık dışı uygulamalar birer kural haline gelmiştir. Tam da bu nedenle iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçiler istatistiklere geçen rakamlardan ibaret görülür.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) verilerine göre ağustos ayında en az 174 işçi iş cinayetlerine kurban giderken, bu yılın ilk sekiz ayında en az 1494 işçi hayatını kaybetti. Bu durum, sömürü sisteminin işçilere kan ve gözyaşı dışında bir şey sunmadığını kanıtlar niteliktedir.

Türkiye'de iş cinayetlerinin bu kadar korkunç boyutlara ulaşmasının gerisinde esnek ve güvencesiz çalışmanın yaygınlaşması, sermayedarların işçi sağlığı ve güvenliğini sağlayacak önlemleri masraf olarak görmesi yer almaktadır. Kayıt dışı ve taşeron çalışmayla birlikte kural dışı günümüz Türkiye'sinde, yaşanan iş cinayetlerini münferit olaylar gibi gösterilerek üzeri örtülmeye çalışılmaktadır. Sermayenin vurucu gücü AKP-MHP iktidarı hayata geçirdiği politikalarla her defasında işçi düşmanı kimliğini açıkça ortaya koymakta, kapitalistlere sınırsız sömürü koşulları yaratmak için her yol ve yöntemi devreye sokmaktadır. İş cinayeti ve katliamlarında yüzüstü "işçilerin fitnatında var" ifadesini kullanan rejimin şefleri, mahkemelerde katilleri aklamayı da kendilerine görev edinmiştir. Hiçbir koşulda sermaye devleti tarafından denetime tabii tutulmayan kapitalistler, akıttıkları işçi kanı üzerinden devasa karlarla büyümektedir. İşçi sağlığı ve güvenliği hakkında yetersiz

de olsa bazı yükümlülükler yasalar da yer alsın dahi bunlar kâğıt üzerinde kalmaktadır. Kapitalistin ve sermaye devletinin gerçek derdi hiçbir zaman işçinin güvenliğini ve sağlığını korumak olmamıştır, asıl dertleri sermayenin güvenliği ve karı olmuştur. Bu nedenle var olan yasalar, mevzuatlar, kurallar burjuva aldatmacasından başka bir şey değildir. İşçi lehine olan bir yasa varsa da bu ancak sınıfın mücadele etmesi ile kazanılmıştır. O kazanımlar da bir süre sonra sermaye devleti tarafından ya sınırlandırılmakta ya da tamamen ortadan kaldırılmaktadır.

ÇÖZÜM ÖRGÜTLÜ MÜCADELE!

Bugün işçi sınıfı işsizlik, yoksulluk, sefalet, açlık gibi sorunlarla boğuştuğu yetmezmiş gibi bir de iş yerlerinde can korkusuyla çalışmaktadır. İşçi sınıfının sınıf bilincinden yoksunluğu ve örgütsüz oluşu kendisini çaresiz hissetmesine neden olurken yanı başında ölen, sakatlanan veya hastalanan işçi arkadaşına karşı kayıtsız kalabilmekte ve giderek bu durumu daha fazla kanıksamakta ve en sonunda kendisi de kapitalizmin dişlileri arasında öğütölmekten kurtulamamaktadır. Burjuvazi işçi sınıfının örgütsüzlüğünden de güç alarak saldırılarını azgınlıştırmaktadır. Pervasızlıkta sınır tanımayan sömürücüler en temel insan hakkı olan yaşam hakkını bile hiçe saymaktadır. Bu insanlık dışı ve bütün sorunların kaynağı olan kapitalist düzene karşı dışı dış mücadele verilmediği sürece iş cinayetlerini önlemek şurada dursun, işçi ölümleri katlanarak artacaktır.

Tarihsel TKP'nin 1920 P

(Kuruluşunun yeni bir yıldönümünü vesile ederek, 10-16 Eylül 1920'de Bakü'de toplanan TKP Kuruluş Kongresi'nde kabul edilen programın bugün hala önemini koruyan temel "İlke ve Esaslar" bölümü ile "Hükümet Biçimi", "Ulus ve Din" ve "Ekonomik Tedbirler" bölümlerinin günümüz Türkçesine uyarlanmış biçimini okurlarımıza sunuyoruz...)

İLKE VE ESASLAR

1. Sınır ve ulus tanımayan fabrika sanayinin yeryüzünde ortaya çıkışı ve hakimiyeti ile küçük ve ulusal sanatlar ortadan kalkmaya başladıktan sonra, sermaye, fabrika sanayine sahip olan burjuvazinin elinde yoğunlaşarak genel/egemen bir hal alıyor. Sanayi üretim, kişisel girişim özelliğini kaybederek, yeni ortaya çıkan ekonomik koşullar, üretimin şahsi mülkiyetten ortak mülkiyete geçmesini kolaylaştıracak bir durum alıyor. Böylece Avrupa ve Amerika'da üretim, birçok büyük şirketler, tröst ve karteller aracılığıyla "sermayedarlar tekeli" haline gelince, bu ülkelerde ekonomik güç gibi siyasal egemenlik de fabrika sahipleri, bankerler ve büyük mülk ve toprak sahipleri eline geçiyor ve bu sömürücü ve hırs sahibi sınıflar, bütün insanlığın geleceğiyle oynamaya başlıyor. Küçük sanatkârlar, işlerini geliştirmekten, köylüler, topraklarını işletmekten aciz bir halde yaşamın en ağır gereksinimleri altında eziliyorlar ve giderek yoksullaşarak kol kuvvetlerini iş pazarına çıkararak fabrika ve kara toprak gündelikçileri haline geliyorlar. Böylece gündelikçiler (proletarya) sürekli olarak şehir ve köylerde artarak, fabrika sahibi ve gaspçı sermayedarlara karşı düşman bir sınıf haline geliyor ve sınıfsal bir his ve terbiye ile faaliyetlerinde örgütlülüklerini giderek güçlendiriyorlar. Hükümeti elinde tutan zengin sınıf ise, mükemmelleşmekte ve mükemmelleşerek güçlenmekte olan işçi halka karşı baskılarını artırdıkça artırıyor.

2. Avrupa ve Amerika'da ortaya çıkan sermaye tekelinin etrafındaki mali ve itibari işlemlerin hayret verecek tarzda artması, sonuçta sanat, ticaret ve genellikle banka sermayesinin de artarak büyümesi ve metropollerde yoğunlaşması, itibar tahvillerinin toplu miktarda piyasaya sü-

işçi ve köylü şuraları cumhuriyeti, emek sarf etmeksizin yaşayan asalak sınıflar hariç olmak üzere, halkın çoğunluğunu etrafında toplayarak, işçilerin kapitalistler tarafından soyulmasına son verecek her türlü çareyi sağlar.

rülmesine neden olarak sermaye uluslararası dolaşıma giriyor.

Sömürgeciliği gündeme getiren sermayenin içinden geçtiğimiz dönemde ise, bütün dünya piyasaları gibi, ülke ve ulusların sermayedar devletler arasında görünüşte değişik nedenlerle paylaşıldığı görülüyor. Gerek başlangıçta ve gerekse doğrudan doğruya savaş aracılığıyla amaca ulaşmak için kara ve deniz savaş kuvvetlerinin büyük miktarda artmasından oluşan militarizmin ortaya çıkardığı harcamalar o derece büyüyor ki, bu yolda daha fazla artışa, halkın daha fazla sabrı kalmadığı gibi, tutulan bu yoldan sermayenin geriye dönmesi de olanaklı değildir.

Karanlık ve açlık içinde yaşayan milyonlarca insanı bu sefaletten kurtaracak ve uygarlığı yeryüzünde yaymaya ve yerleştirmeye hizmet edecek olan milyarlar değerindeki bu teknik ve üretici güçlerin yok edildiği, bir kenara atıldığı bu dönemde, Türkiye ve İran gibi yarı-sömürge ve Hindistan gibi tam sömürge durumunda olan zayıf ve yoksul ülkelerin -emperyalist devlet ve ülkelerin çıkarlarına uygun olarak- ekonomik ve uygarlıkça tahrip edilmesine ve esir alınmasına doğru düzensiz bir şekilde ilerleniyor. Bu gibi ülke-

lerde çıkış noktaları oluşturacak kara ve deniz yollarının ele geçirilmesi etrafında olağanüstü ve dünya çapında savaşlar ve facialar ortaya çıkarılıyor ve böylece, bir veya diğer ulus ve ülkelerde yaşayan milyonlarca işçi ve köylü sefalet içinde yok ediliyor. Ki, bütün bu durumlar, sermayenin en son yarım yüzyıldır ortaya çıkardığı yayılmacılık devrinin (emperyalizmin) doğrudan sonuçlarıdır.

3. Sermaye sınıfı, üretimi tekelci hale getirmekle maddi bakımdan gücünün ve geleceğinin en yüksek sınırına varmış ve fakat aynı zamanda ortaya çıkışında sahip olduğu üretici güçlerdeki geliştirici özelliğini kaybetmiştir. Burjuvazinin ortaya çıkış devrinin başlangıçlarında serbest dolaşım ve rekabet, insanlar arasında girişim ve yardımlaşmaya yardım etmiş, üretim ve nakil araçlarının gelişmesi millet ve ülkeler arasında iletişimin gelişmesine hizmet etmiş ise de, şimdi üretim birimlerinin birleşmeleri ve sermayenin ekonomik alanda mutlak hakimiyetini sağlayacak şekilde ortaya çıkan tekelleşme, tam bir hakimiyete ve zorbalığa neden oluyor. Bu tekellerin eline geçen kara ve deniz yolları ise, ucuza alınan hammaddeleri, kalitesiz ürünler haline

getirerek satan büyük soyguncu çetelerinin mallarının taşınmasından başka bir işlev görmüyor.

Doğrusu sermayenin son mutlu döneminde Avrupa ve Amerika'da ortaya çıkan ekonomik bunalımların önü alınmayarak üretken işçilerin tekelci hakimiyet altında ezilip azaltılmasına çalışılması; Asya ve Afrika'nın geri kalmış ülkelerinde küçük üretimin imha edilerek, yerine büyük ölçekli üretimin geçirilmemesi ve sanayinin ortaya çıkması ve gelişmesi ile sıkı bir ilişkisi olan tarımın bu yüzden geri kalması; aynı zamanda uyuşturucu, fahişelik ve hurafeliği besleyen her türlü kurumların ortaya çıkması; dolayısıyla halkın ekonomik ve uygarlık bakımından gelenek ve ahlaki olarak aşağılanması; çaba sarf edilerek, nüfusun kısmen oldukları yerde ortadan kaldırılmasına, kısmen ise, başka ülkelere göç etmesine neden olunması; sonuç itibarıyla insanlık aleminin büyük bir kısmını temsil eden bu memleket ve ülkelerde sağlıklı yaşam ve uygarlık bakımından gelişme olasılıklarını tamamen ortadan kaldırmaktadır. Bütün bunlar geçmişte Avrupa ve Amerika'da mevcut uygarlığın doğmasına yol açan kapitalizmin son döneminde, artık kendi yarattığı uygarlık ürünlerini de or-

Programı'ndan...

tadan kaldırarak tamamen gerici ve yıkıcı bir içeriğe büründüğünü ispat etmektedir. Sermaye egemenliği koşullarında, tarihin bu cereyanını durdurmak veya geriye çevirmek mümkün değildir.

4. Burjuvazinin üretim araçları nasıl derebeylik dönemindeki tarihi şartlar için ortaya çıkmış, eski yaşayış biçim ve kanunları zulüm ve sefaleti artırmaya neden olduğunda, bu devir nasıl kendiliğinden yıkılıp gitmiş ise, şimdiki burjuva egemenliğini yıkacak neden ve dinamikler fazlasıyla artarak tüm toplumu sarsmış bulunuyor. Aslında yukarıda ortaya konulduğu gibi, tekelliliğin bütün boyutlarıyla ekonomik bir hakimiyeti ve keyfi bir baskının egemenliğini sürdürmesi, bunun sonucunda ortaya çıkan her türlü savaş ve bunalımın sadece mal ve insanları değil, üretimi sürdürecektür bütün çözümlerin de bozulup ve ortadan kaldırılması, büyük mülkiyet ve birikim haklarının, bu haklara sahip olmayan insanlık kitlesinin birikmiş değerlerinin korunmasına da engel olunmasını ve bununla beraber, işçi sınıfı bir taraftan açlık ve sefalet içinde yok edilirken, diğer taraftan eski düzeni ayakta tutmak için zorla işletilip silahlandırılması suretiyle, yıkıcı-düşman kuvvetin kendiliğinden yetişip ortaya çıkması, artık sermayenin ve burjuva yönetim biçiminin ve hukukunun toplumun gereksinimlerini tatmin etme güç ve yeteneğine sahip olmadığını göstermektedir.

Yıkılan Rusya imparatorluğu topraklarında kalıcı olarak, Almanya, Avusturya, Macaristan ile Asya'nın bazı ülkelerinde kısmi ve geçici olarak da olsa, işçi ve yoksul köylü halkın hakimiyeti ele alması, İtalya, İngiltere, Fransa ve Amerika proletaryalarının ise, bu harekete yönelişleri, yeryüzünde burjuva egemenliğinden proletarya iktidarına geçiş devrini temsil eden toplumsal devrimin başladığını somut ve açık kanıtlarla ortaya koymaktadır.

5. Sınıf çatışması olarak özetlenebilecek olan işçi ve yoksul köylü devrimci hareketinin asıl özelliği, bu hareketin toplumsal ve enternasyonal karakterde olmasıdır. Dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşayan, herhangi bir ulusa mensup işçilerin kapitalistlere aynı biçimde

mahkûm olmaları ve onlar tarafından ezilmeleri, aralarındaki dini, vatani ayrılığı son planda bırakarak, birleşmiş kararlı ve devrimci -uluslararası- bir ulus doğmasına yolaçıyor.

6. Bugün yeryüzünde ulus ve devlet halinde yaşayan toplumsal oluşumların her birine mensup işçi, yoksul ve köylü kesimlerinin, burjuvazinin saldırganlığını temelinden yıkmak üzere son ve kesin kararlılık ve hazırlıkla sınıf savaşına girişmeleri, enternasyonal bir hareketi doğurmakla birlikte, ulusal çerçevede büyük fedakarlıkları gerektirmektedir; ki bu fedakarlıklar, ilerde üretimin özgür ve ortaklaşa esaslarda kurulmasıyla yararlık ve refah açısından açıkça telafisi mümkün fedakarlıklardır.

Kendi çerçevesi ve ulusu içinde bu fedakarlığı göze alamayanlar, uluslararası faaliyete girişme yeteneğini kaybederler. Sosyoloji ile devrimci sosyalizmi birbirine karıştırıp barışı ve barış içinde birlikte yaşamayı bir sonuç değil, belki bir araç olarak kullanmak isteyen hain sosyalistler, son ve kesin kavgaya gevşek bir içerik vermekten ve aynı zamanda devrimi burjuva saltanat ve egemenliğine satmaktan başka bir şeye hizmet etmiş olmazlar.

7. Ezilen işçiler, kapitalistlere karşı sınıf çatışmasına girişince karşılıklarını bütün dünya burjuvazisinin varlığının dayanak noktası olan "mülkiyet" sorunu çıkarıyor. Aslında bir hak değil, bir hurafe

olan bu kurumun yıkılması ve toplumsal yapıda varolan üretim araçlarının devlete aktarılmasıyla ki, kapitalizmden doğan politik ve ekonomik her türlü zulüm ve baskılar ortadan kalkmış ve insan toplumunda kendi emeğiyle yaşayan her bireyin yaşam hakkı ve yaşama katılımı sağlanmış olacaktır; yani komünizmin kurulması ve sömürücü, gaddar ve yayılmacı şahıs ve devletlerin ortadan kaldırılması gerçekleşmiş ve nihayet bireyler gibi uluslar arasında da tam anlamıyla "insanlararası" ve "uluslararası" kardeşlik, birlik ve adalet şiarları yaşam bulacaktır.

8. Toplumsal devrim gibi devrimin burjuvaziye karşı galip gelmesi ve zafer kazanmasından doğan komünizm uygulaması da dünya çapında bir içerik taşıyor. Tarih gösteriyor ki, yeryüzünde yaşayan toplumsal oluşumların bir kısmı derebeylikten burjuvazi dönemine yeni giriyor. Diğer kısmı burjuva devrine girmiş, proletarya hareketinin değişik evrelerini yaşıyor. Üçüncü bir kısmı ise, burjuvazi döneminden, proletaryanın egemenlik dönemine geçmiş bulunuyor. Ulusların içinden geçmekte oldukları ekonomik gelişimin, tarihi ve politik koşulların, toplumsal devrimin bir an evvel başlaması ve yaygınlaşmasında, büyük bir ilişki olmakla birlikte, devrim başladıktan sonra, ulus ve ülkeleri birbirinden ayırmak doğru değildir. Bugün proletaryanın egemenlik dönemine ayak basmış Rusya'da

komünizm icraat ve uygulamalarının başarısı ekonomik olarak ilerlemiş diğer batı ülkelerindeki toplumsal devrimin ortaya çıkışına bağlı olduğu kadar, bütün batıda yaygınlaşacak komünizm uygulamasının da ekonomik olarak daha farklı evreler gösteren doğudaki devrimci hareketle ilişkisi çok önemli ve yaşamsaldır. Doğu ve batıdaki bu hareketler dünya ekonomisinin özünde burjuva saltanatı ve yayılmacılığın tekeli bir karakter almasından dolayı, birbirlerinden doğar ve birbirlerini tamamlarlar.

9. Genellikle doğu ülkelerine oranla politik ve ekonomik bakımdan oldukça gelişmiş olan Türkiye'de, fabrikacılık tam anlamıyla gelişmemiş ve memleketin değişik yerlerine serpilmiş bazı fabrikalar olmasına rağmen, bu fabrikaların ve şehirlerin etrafında gelişkin ve toparlanmış bir proletarya oluşmamıştır. Türkiye, bugün Avrupa ve Amerika'ya gönderilen hammadde ve madenleri çıkaracak ve bunları bozulmaktan kurtarıp kolaylıkla taşıyacak sanayi yapısıyla, maden ve ulaşımda çalışan yüz binlerce küçük üretici ve yoksul işçilerin, tarla ve bahçelerde sabahdan akşama kadar alınteri dökerek en zorunlu gereksinimlerini temin etmekten yoksun kalan köylülerin, dünyaya hakim hükümet ve devletlerin yumruğu altında ömürleri tükenen milyonlarca işçi ve köylüden oluşan askerlerin ve en son, şehir ve köylerde her türlü üretim araçlarından yoksun işsiz ve gelecek ümi-

dini kaybetmiş bir yoksul sınıfın yaşadığı bir ülkedir.

10. Yedi yüz yıllık ekonomik ve politik yaşamında, ocak devrini atlatarak birçok hükümet iyileştirmeleri ve düzenlemele-riyle karşı karşıya gelen ve bugünkü yönetim biçimi ve tarzıyla burjuva demok-rasisine ayak basmış olan Türkiye’de sınıf savaşı, ilkel gelişim dönemini yaşamak-tadır: Bugün Türkiye’de egemen ve yağ-macı Antanta devletlerine karşı devam eden ulusal kurtuluş hareketine yoksul sınıfların katılması, “düşmanın düşmanı” ile, yani yabancı kapitalizmin egemenliği-ne karşı, kendi içindeki vurguncu ve yağ-macı küçük burjuvazi ile birlikte savaşım içeriğine bürünmektedir. Kendi toprakla-rında yalnız maddi çıkarlara dayanan bir ilişki kuran Avrupa ve Amerikan burjuva-zisinin, Türkiye gibi yaşam ve ekonomik olarak zayıf ülkelerin her türlü korunma sınırlarını yıkarak, bu ülkeleri kendileri-ne gelir getiren birer çiftlik ve buralarda yaşayan insanları yalnız üzerinde oynan-maya mahkum birer hayvan sürüsü halie koymaları, bu ülkelerde genel olarak Avrupa ve Amerika sermayesine karşı büyük bir düşmanlığın doğmasını sağla-mıştır.

Bununla birlikte bir taraftan em-peryalistlere karşı yürütülen savaşın devamı, diğer taraftan özellikle toplumsal devrimin Avrupa’da yayılması, sınıf bilincinin olgunlaşması ve gelişmesini önemli biçimde etkileyerek Türkiye’deki hareketlerin toplumsal bir içerik alması-na yardım etmekte ve sosyalizmi temel alan işçi ve yoksul köylü şuralar cumhu-riyetinin kurulmasına uygun şartları hazırlamaktadır.

11. Türkiye Komünist Partisi, yukarı-da ortaya konulan esaslara uygun olarak, son dönemin, insanlık alemine yeni ve bütün anlamıyla özgür yaşam vaadeden toplumsal devrim dönemi olduğuna inanır ve herşeyden önce bir ‘yoksul köylü ve işçi’ partisi, dünyanın diğer komünist partileriyle beraber Üçüncü **Enternasyonel**’i oluşturarak ve onun uluslararası burjuvazi ile savaşımında aktif bir parçası olarak yer alır. Türkiye **Komünist** Partisi bütün gücünü işçi halktan almakla beraber, uluslararası kardeşlik ve birlik hareketinin önderi olarak halka zafer ve devrim yollarını gösterir. Yeni bir yaşamın oluşturulmasında yol gösterir.

HÜKÜMET BİÇİMİ

1. Mutlaki idarelerde işçi halk, baskıcı hükümdar ve memurların zulmü altında ezildiği gibi, demokratik denilen burjuva demokrasilerinde de iktidar, parlamen-tarizm ve halkçılık adı altında ayrıcalıklı tabakalar, yine vali ve hanların temsil

ettikleri zenginler elinde tekelci bir yönetim haline geliyor. İşçi ve yoksul köylü sınıflar, ayrıcalıklı sermaye sınıfının çıkar-larına alet oluyorlar.

2. İşçi ve köylü şuraları cumhuriyeti ise, emek sarf etmeksizin yaşayan asalak sınıflar hariç olmak üzere, halkın çoğunluğunu etrafında toplayarak, işçilerin kapitalistler tarafından soyulmasına son verecek her türlü çareyi sağlar. Şuralar Cumhuriyeti’nin devlet ve Kızıl Ordu örgütleri, kapitalizm ve emperyalizmin proletarya sınıflarıyla, ezilen ulusları sa-ran esaret zincirlerini kırarak, dışarıda uluslar arasındaki kardeşliği genişletme, içerde ise, bütün varlığıyla yoksul ve işçi halk arasında uygarlık ve yaşam koşulları bakımından yeni bir dönem açma hedeflerine bağlı bir iktidarı ifade eder; (Şuralar Cumhuriyeti) sınıfları ortadan kaldırıp, her türlü savaş ve boğazlaşmayı, özgür, aydın ve mutlu bir geleceğe doğru götürecektir olan kapitalizm ve komünizm arasındaki geçiş dönemine ait geçici bir devlet biçimidir.

3. Parti, halkçılığın en yüksek biçimi olan işçi ve yoksul köylü şuralar cumhuriyetinin yaratılması amacına dönük olarak, yorulmaksızın çalışmak ve bunun için her şeyden önce eğitim ve propa-ganda ile ezilen-sömürülen sınıfların hakimiyetlerini temsil eden bu hükümet biçimini kendilerine sevdirmeyi görev bilir.

ULUS VE DİN

4. Sadece dini içerikteki terbiye, eği-tim ve ibadet işlerini, her ulusun dinsel topluluklarının kendi isteğine bağlı iç işi olarak görür. Böylece, “vicdan hürriyeti” teminat altına alınacağı gibi, insanların inançlarından dolayı kınanmasının da önüne geçilir.

5. TKP, kapitalizmin insanlık alemi üzerindeki zulüm ve egemenliğini yıka-rarak, kapitalist ilişkilerden doğan her türlü savaş ve boğazlaşmaya son vermek ve bu suretle insanlık alemine barış ve selame-te erdirmek maksadını takip ettiğinden, dinlerin ve milliyetlerin insanlar arasinda nefret ve düşmanlık doğuran gerici masallarına karşı savaşmayı görev kabul eder.

6. TKP, kapitalistlere ve bütün ege-men sınıflara etki ve güç sağlayan ve çeşitli ulusları temsil etme iddiası taşıyan dinsel kurumların devletten ayrılarak, dinsel topluluklar halinde bırakılmasını savunur.

7. TKP değişik uluslara mensup dev-rimci işçi ve köylü sınıfları arasındaki eski düşmanlıkları kaldırmak için, aşağıdaki en kesin çözümlere girişir;

a) Dil ve kültür açısından her ulusun tam özgürlüğünü sağlamak ve (eşitsizlikleri telafi etmek üzere) herhangi bir ulusa özgü her türlü ayrıcalığı ortadan kaldırır.

b) TKP devlet örgütlenmesinde farklı uluslara mensup işçi ve köylülerin şuralar cumhuriyetlerinin kurulmasını kabul eder; “özgür ulusların özgürce birliği” esasında olmak üzere federasyon usulünü tercih eder.

c) TKP, işçi ve köylü sınıfları da tama-men ayrı ve bağımsız yaşama isteğini ifa-de eden akımlara kapılmış olan uluslar arasında, kanlı kavgalar çıkmasına yer vermemek için, bu gibi sorunların “ple-bisit” usulüyle, genel oya başvurarak çö-zülmesi yolunda öncülük eder.

EKONOMİK TEDBİRLER

8. TKP, bütün kaynak ve üretim araç-

larını, kendi emeğiyle yaşayan üretici sınıfın ortak malı haline getirilerek, baş-kalarını çalıştırıp emek sarf etmeden yaşayan asalak sınıflara son verilmesini ve bu suretle toplumda her bireyin üretime katılmasıyla refah ve mutluluğun artırıl-masını temel amaç kabul eder.

9. Parti bu amaca varmak için her şeyden önce, büyük üretim yöntemiyle idare edilmekte olan kurumların, iktidarı ele alacak işçi ve köylü şuraları aracılığıyla çalışan sınıfın ortak malı haline getiril-mesine taraftardır.

10. Küçük üretim yöntemiyle idare edilen şehir ve köy sınıflarına gelince, hükümet mali destek, hammadde ve sipariş vererek bunların kalkınması ve aynı zamanda kendi denetimi altında olmak üzere, üretim kooperatifleri etrafında toplanmaları çarelerine girişir. Küçük üretici sınıfların üretim kooperatifle-ri aracılığıyla bir merkezde toplanarak yardım görmeleri, bunların mal çıkarma güçlerini artıracak gibi, diğer taraftan küçük girişimlerin büyük fabrika sahi-bi olmalarına engel olarak, geri kalmış üretim biçimlerinin sosyalizm temelinde daha mükemmel ve makinecilik yöntemine dayanarak büyük üretim haline gelmelerine aracılık eder.

11. Üretim gücünü artırmak ve işi düzenli bir hale getirmek için, memle-ketin ekonomik faaliyetini genel bir plan içinde birleştirip, çeşitli sanayi dallarını üretimin yoğunlaşacağı yerlerde toplama suretiyle merkezileştirmek, başka uluslarla ekonomik ve siyasi bağlantıların oluşturulmasına ve kurulmuş şuralar hükümetleriyle birlikte bir ekonomik plan düzenlenmesine çalışmak gerekir.

(...)

Engels ve oportünizme karşı mücadele

A. Eren

Devrimci sosyalizmin büyük ustaları Karl Marx ve Friedrich Engels'in teorik, ideolojik ve politik çabalarının esas eksenini, proleter devrimci partinin temel mücadele perspektifleri ve görevleri hakkında açıklık ve berraklık sağlamak olmuştur. Bu çerçevede *Gotha Programı'nın Eleştirisi* ile Eylül 1879 tarihli *Genelge Mektup* (Zierkularbrief) hala güncelliğini koruyan, işçi sınıfı hareketine yol gösteren en önemli belgeler arasındadır.

Genelge Mektup'ta, "sosyalistlere karşı yasa"nın hemen başlangıç döneminde, Alman Sosyal Demokrat Partisi içinde ortaya çıkan sağcı parlamenter grubun oportünist tutumu açık ve sert bir şekilde eleştirilir. İşçi hareketini kurulu düzenin egemenlerini ürkütmeyecek bir liberal burjuva mücadele platformuna saptırma yönelimleri teşhir edilir. Proleter bir parti gerçek karakterini her türlü küçük-burjuva ve liberal sultan-dırmaya karşı korumak durumundadır. Engels, küçük-burjuva liberal bir parti kurmanın anlaşılır olduğunu fakat bu tür eğilimlerin devrimci bir işçi sınıfı partisinde yerinin olmadığını açık bir dille belirtir. İstiyorsanız kurun kendi reformist partinizi, sizinle somut pratik konularda ittifak yapmamız dahi mümkün olabilir, ancak bu tür platformların devrimci bir işçi sınıfı partisinde yer bulmasına göz yummak olanaklı değildir, der.

Sosyal Demokrat Parti içindeki küçük-burjuva oportünist unsurlara karşı yoğunlaşan mücadeleyle bağlantılı olarak, Engels Bebel'e yazdığı 22 Haziran 1885 tarihli mektupta, olası bir bölünmeye hazırlıklı olunması gerektiğine dikkat çeker: "... bence her koşulda tutmamız gereken üç pozisyon var: 1. Zürih matbaası ve basımevi, 2. 'Sosyal Demokrat' gazetesinin yönetimi, 3. 'Neue Zeit'".

Engels burada, partideki bölünmenin kaçınılmaz olduğunun ve bunun giderek yaklaştığının altını çizer. Alman sosyal demokrasisinde oportünistlerden kopuşun, parti dışı burjuva unsurlardan kurtulmanın siyasi atmosferin temizlenmesine yol açacağı görüşündedir. (MEW, Bd. 36, s.335-337)

MARX SONRASI ONİKİ YIL...

Marx'ın ölümünden sonra uluslararası işçi hareketinin teorik ve politik yükü tüm ağırlığıyla Engels'in omuzlarındadır.

Engels, özellikle o dönemde giderek leselleşen sosyal demokrat partiler bünyesinde boy gösteren oportünizme karşı mücadelenin tüm yükünü üstlenmek zorunda kalır. Doğrudan öneri ve müdahaleleriyle, Almanya, Fransa ve İskandinav ülkelerinde, ideolojik sapmaların önüne geçebilmesi için sosyalist partilere destek sunar. İngiliz ve Amerikan sosyalist hareketlerindeki inatçı mezhep ruhuna karşı kararlılıkla mücadele eder. Bu sosyalistleri, işçi kitleleriyle yeterli temas kuramadıkları ve marksist teoriyi somut koşullara uygulayamadıkları için eleştirir.

Engels Alman sosyal-demokratlarını dar kafalılıkları, oportünizmleri ve milliyetçi eğilimleri nedeniyle döne döne eleştirmiş, yaşamının son yıllarını, Marksizm'in bir dizi konuda berraklaşmasına, çeşitli ülkelerdeki işçi partileri için bilimsel strateji ve taktiğin geliştirilmesine adanmıştır.

"SOSYALİSTLERE KARŞI YASA"YA KARŞI ZAFER VE OPORTÜNİST TEHLİKE

Legal koşullar Almanya'da yeni bir taktik mücadele çizgisinin geliştirilmesini zorunlu kılıyordu. ("*Sosyal demokrat*" okurlara veda mektubu, MEW, Bd. 22, s.76) Engels, işçi sınıfının mücadele koşulları açısından ortaya çıkan bu yeni duruma ilişkin partiyi iki tehlikenin beklediğini altını çiziyordu. Birincisi partinin bir darbeye yol açacak bir provokasyon

tuzacağına düşmesiydi. Partinin mevcut legal olanakları sonuna kadar ustaca kullanarak işçi sınıfını kesin zafere hazırlaması hayati önem taşıyordu. İkinci tehlike ise, partinin egemen sınıfın şiddette başvurmaktan hiçbir zaman kaçınmayacağı gerçeğini gözden kaçırmaması ve devletin sınıf karakterini gözardı etmesiydi. Bu veda mektubunda Engels, Almanya'nın ikinci bir olağanüstü hal yasasını kaldırmaya çağının altını çiziyordu. Devrim teorisi, devlet sorunu ve proletarya diktatörlüğü, demokrasi ve sosyalizm için mücadelelenin diyalektik bütünlüğü, günlük pratik başarılar adına işçi sınıfının asli hedefinin unutulması (oportünizm) vb. başlıklar, Engels'in ömrünün son yıllarında üzerinde titizlikle durduğu temel konular ve sorunlardı. Volmar ve tayfası "sosyalistlere karşı yasa"nın kaldırılmasından sonra işçi sınıfı hareketini reformist-parlamentarist bir kulvara çekme çabalarını açıktan yürütmekteydi. Engels bunu görmüş ve somut girişimlerle müdahalelerde bulunmuştu.

Bu bağlamda Engels'in "1891 Sosyal Demokrat Parti Programı taslağına yönelik eleştiri"si bugün için de önemli dersler içermektedir. Engels, oportünistlerin, işçi sınıfına tutarlı ve net bir marksist program oluşturma çabasına ağırlık vermek yerine, reformist yönelim ve taktik politikaların dayanağı yaptıkları *Gotha Programı'na* karşı özellikle açık ve kesin bir tutum aldı. Marx'ın uzun yıllar

dır saklanan eleştirilerini yayınlamaktaki kararlılığı bunun bir ifadesiydi.

Oportünizmin ana odağı olan SPD parlamento grubu, Engels'in Marx'ın *Gotha Programı'na* yönelik eleştirilerini yayınlamış bulunmasına karşı partinin merkez organı *Vorwärts'ta* resmi bir bildiri yayınladı (19 Şubat 1891). Bildiride, "*Neue Zeit'in* editörleri tarafından yayımlanan Marx'ın mektuplarının yayınının "parti yönetimi ve [parlamento] fraksiyonunun ön bilgisi olmadan gerçekleştirildiği"nin altı çiziliyor ve bu mektupların bu biçimiyle yayınlaması eleştiriliyordu.

Marx'ın "*Gotha Programının Eleştirisi*", Engels'in çok özel kararlılığı sayesinde parti liderliğinin ve *Vorwärts* editörlerinin isteklerine karşı yayınlamıştı. Oportünistlerin ve uzlaşmacıların bu eleştiriden korkmaları için her türlü nedeni vardı. Marx'ın Lasalcılık eleştirisi sadece reformistlere karşı bir cepheden saldırı değil, aynı zamanda parti içinde uzlaşmacı, şiddete dayalı devrim ve proletarya diktatörlüğünün telaffuz edilmesinden bile çekinen kesimlere de bir saldırıydı.

Vorwärts gerçekte marksist görüşlere karşıydı. Bu nedenle oportünistlerin devrimci Marksizme açıkça saldırılarını teşvik etti. "*Alman sosyal-demokratları marksist ya da Lasalcı değil, sadece sosyal demokratlar*" sözleri, sosyal-demokratların önde gelenlerinin oportünizmini gözler önüne seriyordu. Parti önderliği

Engels'e karşı rahatsızlığını açıkça dile getiriyordu. "Yurtdışından bir kitle harekete önderlik edilemez", "Alman sosyal demokrasisi, önderliğinin yurtdışına taşınmasına asla ve asla tahammül edemez" vb. sözler, bu rahatsızlığın açık ifadesiydi (Vorwärts, 13 Kasım 1891).

Engels, program taslağının oportünist karakterini sert bir biçimde mahkûm etti. Kapitalizmin sosyalizme adım adım evrimleşmesine dayalı oportünist eğilime karşı cepheden savaş açtı.

Erfurt Kongresi'nde ele alınacak olan yeni taslak programda proletarya diktatörlüğünden ve şiddete dayalı devrimden söz edilmiyor, dahası hala monarşiye dayalı bir rejimin egemen olduğu o günün Almanya'sında cumhuriyet talebi dahi yer almıyordu. Kautsky tarafından hazırlanan taslağa, Almanya'daki yarı mutlakiyetçi düzene adaptasyon düşüncesi, Junkerlerin siyasi yönetimine boyun eğme ruhu hakimdi. "Sosyalistlere karşı yasa"yla yeniden yüzyüze kalma korkusuyla "demokratik cumhuriyet" talebinden vazgeçme yaklaşımı devrimci sınıf bakış açısından hiçbir şekilde kabul edilemezdi.

Engels '90'lı yılların Prusya-Alman Reich'inde, sınıfsal analiz temelinde, cumhuriyet talebi dahil tüm demokratik taleplerinin gerçek savunucusunun sosyal demokrat işçi partisi olması gerektiğinin altını çiziyor, "demokratik cumhuriyet" talebi doğrultusunda tüm toplumsal kesimlere önderlik yapabilecek tek gücün işçi sınıfını olduğunu vurguluyordu. (Paul Lafargue'a 27 Haziran 1892 tarihli mektup, MEW, Bd.38, s.346)

Engels'e göre, demokrasi uğruna mücadelenin sosyalizm mücadelesine bağlı olarak ele alınması sorununa yaklaşım sadece Almanya'daki hareket açısından değil, diğer ülkeler için de hayati önemdeydi. Ortaya çıkan oportünist eğilimler egemen sınıflarla uzlaşma üzerinden adım adım sosyalizme geçilebileceği hayalini yaymaktaydı. Diğer taraftan '90'lı yılların başında özellikle Fransız işçi hareketi içinde açıkça ifade edilen milliyetçi-cumhuriyetçi yaklaşım, Avrupa'nın diğer ülkelerindeki işçi partilerinin önceliğinin cumhuriyeti kazanma olması gerektiğinin savunulması, bu çerçevede Fransız sosyalistlerinin kendi ayrıcalıklı konumlarını vurgulamaları, Engels'in tepkisine yol açıyordu. Bu nedenle Engels, hem sosyalizm mücadelesini gözardı etme hem de cumhuriyeti kutsamanın işçi hareketi için açık bir tehlike oluşturduğunu özellikle mektuplarında sık sık dile getirdi. Önce cumhuriyetin kazanılması ve ardından sosyalizme adım adım geçiş (zira cumhuriyet olmadan sosyalizm kurulamaz hayali o sıra çok yaygındı) tam bir oportünizm ve proleter enter-

nasyonalizmi ilkelerine zıt bir yaklaşımdı.

Engels, büyük kafa karışıklıklarına ve oportünizme yol açan bu temel önemde konu hakkında, ölümünden kısa bir süre önce Lafargue'a şunları yazıyordu:

"Cumhuriyet biçimi sadece monarşinin basit bir inkarıdır- ve monarşinin devrilmesi devrimin basit bir yan ürünü olarak ortaya çıkacaktır.

"Almanya'da burjuva partileri o kadar tükenmiş durumda ki, biz monarşiden doğrudan sosyal bir cumhuriyete geçmek durumuyla yüzyüze kalacağız. Bu açıdan sizler burjuva cumhuriyetinizi monarşilerle kıyaslayarak, bunu başka uluslara bunun için mücadele etmeleri gereken şey olarak sunmamalısınız. Sizin cumhuriyetiniz, bizim monarşiler; ikisi de proletaryaya karşı tek ve aynı şeylerdir. Siz monarşist burjuvazimize karşı bize, biz de cumhuriyetçi burjuvazimize karşı size destek sunacağız. Bu karşılıklılık bir şeydir. Ve monarşinin altında ezilen yoksulların iyiliksever burjuva cumhuriyetçileri tarafından kurtulması ile herhangi bir ilgisi yoktur. Bu ne enternasyonalizm fikri ne de tarihsel durumla bağdaşmaktadır." (Engels, P. Lafargue'e mektup, 27 Haziran 1893, MEW, Bd. 39, s.90)

Ve Engels şunları ekliyordu: "Sonuçta Cumhuriyetiniz yaşlı I. Wilhelm ve Bismarck sayesinde ortaya çıktı. O da aynı bizim monarşist yönetimler gibi burjuva bir yönetim."

KÜÇÜK-BURJUVA UNSURLARA DİKKAT!

Engels sosyal-demokrat partinin kitlesel bir gerçek işçi parti olması ve politik etkinliğinin artmasını memnuniyetle karşılarken, küçük-burjuva kesimlere karşı kararlı ideolojik bir mücadelenin sürdürülmesi gerektiği üzerinde titizlikle durur. Kapitalist gelişme süreci içinde aydınların olduğu gibi küçük-burjuva katmanların da işçi sınıfı saflarına katılmalarından doğal bir sonuç olamazdı. Fakat Paul Stump'a yazdığı mektupta, parti yönetimi için bu yeni "unsurların" sindirilmesinin eskiden olduğu kadar kolay olmayacağına özellikle dikkat çekiyordu.

"Büyük kentlerin en bilgili ve dinamik işçileri saflarımızda. Yeni katılımlar ya küçük kentlerden ya da kırsaldan. ... Öğrenciler, ya da yok olmaya mahkûm küçük-burjuva kesimler, bir kısmı hala bir parça toprak sahibi, üstüne üstlük bir de küçük köylüler..." (3 Haziran 1895, MEW, Bd.39, s.367)

Engels, parti içinde açık ve çok yönlü bir ideolojik mücadele sürdürülmeden bu kesimlerin sadece eleştiri ve önlemlerle parti içinde eritilemeyeceğini önemle hatırlatır. "Midede sindirme sürecinin" gerçekleşmesi için daha çok "asit"in gerekli olduğunu söyler. "Parti-

nin gerçek birliği ancak böyle sağlanır, temel tartışma konularına göz yumarak değil" der. (Wilhelm Liebknecht'e mektup, MEW, Bd.39, s.332).

OPORTÜNİZMİ GÜÇLENDİREN ETKENLER

Lenin, oportünizm ve emperyalizm arasındaki diyalektik ilişkiyi açıklarken, esas olarak Engels'in 1890'lı yıllarda bu konuda yaptığı teorik saptamalara dayanıyordu. Bütün bu süreçte Engels'in farklı dönemlerde ve koşullarda yaptığı değerlendirmeler üç farklı alanda odaklanmaktadır.

Birincisi, parti içinde küçük-burjuvaların giderek artan sayısıydı. Bu kesim parti içindeki oportünist eğilimlerin sınıfsal temelini oluşturuyordu. Küçük-burjuva katmanların işçi sınıfı partisine yönelmesini Engels, Almanya'nın özgün ekonomik ve politik durumuna bağlıyordu. (Bebel'e Mektup, 21 Haziran 1882, MEW, Bd.35, s.334, ve 23 Temmuz 1892, MEW, Bd.38, s.407)

Kapitalizmin hızlı gelişimi kır ve kent küçük burjuva katmanlarını iflase sürüklemekteydi. Sosyal Demokrat Parti Prusya militarist devletine ve halk düşmanı politikalar karşı mücadele eden tek politik güç konumundaydı. Bu küçük-burjuva katmanlar Sosyal Demokrat Parti'yi kendilerinin de çıkarlarını temsil eden tek gerçek politik temsilcileri olarak görüyorlardı. Engels 1892'de, İngiltere'de Emekçi Sınıfların Durumu başlıklı eserinin Almanca ve İngilizce önsözlerinde "işçi sınıfı saflarındaki aristokrasi"ye dikkat çekerek, bunun oportünizme yeni bir zemin oluşturduğunu ifade eder.

İkinci olarak Engels, parti yönetiminin yeni sosyal bileşimine, gazete, dergi ve yerel parlamentolarda faaliyet gösteren fonksiyonerlerin artan ağırlığına dikkat çeker ve redaksiyonlarda artan bu "parti memurları"nın parti tabanı ile ilişkilerinin zayıfladığını ve marksist dünya görüşünden uzaklaştıklarını önemle saptar.

Parti içinde ağırlığı artan bu güçlerin ciddi bir tehlike oluşturduğu, güçlenen oportünist eğilimin bununla sıkı sıkıya bağlantılı olduğu gerçeği, Engels'in bu yıllarda yazdığı tüm mektuplarında açıkça görülmektedir.

Oportünizmi besleyen **üçüncü bir etken**, egemen sınıfın reform politikaları doğrultusunda attığı adımları güçlendirerek, parti içindeki oportünistlerin devrimci strateji ve taktik sorunlara ilişkin sürdürdükleri tartışmalara dolaylı destek sunmasıydı. Oportünistler işçi sınıfı partisini bir reform hareketine dönüştürme çabaları açıktan dillendiriyorlardı. Egemen sınıflar, işçi hareketini, marksist dünya görüşüyle silahlanıp mevcut top-

lumsal düzeni tasfiye etme mücadelesinden vazgeçirmek, kurulu düzene ilişkin sosyal illüzyonlar yaymak, büyüyen işçi hareketini politik olarak etkisiz konuma getirmek amacıyla, bir dizi yeni taktik politika gündeme getirdiler. Yeni yöntem ve araçlarla devrimci işçi hareketinin önünde set kurmaya çalıştılar. Engels oportünistlerin gerçek karakterlerini, eğilimlerini, platformlarını açığa çıkarmak için Bebel'e sürekli uyarılarda bulunmuştu. Bu kesimleri sınıf mücadelesinin temel sorunlarını, işçi hareketinin burjuva devlete ilişkin tutumunu açıkça ifade edecekleri tartışmaya zorlamak gerekiyordu. Sınıf mücadelesinin tali sorunları üzerinde gereksiz tartışmalar, yalnızca bu esas sorunların karartılmasına yol açacaktı. Bu tuzağa düşmemek gerekirdi, Engels önemle bunu hatırlatıyordu.

1892 yılındaki mektuplarda Engels, oportünistlerin parti içinde kendi fikirlerini propaganda etmeye devam etmeleri durumunda, tartışmanın partide yolları ayırana kadar kararlı bir şekilde sürdürülmesi gerektiği uyarısında bulunur:

"Volmarcılık gösteriyor ki, bunların partiyle herhangi bir bağları kalmamıştır. Bu yıl ya da gelecek yıl yolları ayırmak kaçınılmaz olacaktır. Öyle gözüküyor ki bunlar devlet sosyalizmi dilencilliğini partiye zorla dayatacaklardır." (Bebel'e Mektup, 23 Temmuz 1892, MEW, Bd.38, s.407)

Engels bu saptamayı Haziran 1892 yılında yapmaktadır. Volmar devlet sosyalizmi fikrini yabancı basında, partinin tüm uyarılarını hiçe sayarak savunmaya devam etmiştir. Engels'in bu kesimle yolları ayırma talebi oportünizme karşı mücadelede ilkesel önemdedir. Fakat yazık ki Alman partisi liderleri "parti birliği"ni korumak adına buna yanaşmamışlardır.

Engels'in ölümünden sonra oportünizm yavaş yavaş partinin en önemli araç ve aygıtlarını ele geçirdi. Partinin merkez organı Vorwärts fiilen artık onların denetimindeydi. On yıl içinde taşra basınının da en önemli bölümünü ele geçirdiler. Sendikaları uzun zamandır onlar yönetiyorlardı, sendika liderlerinin çoğunluğu reformistti. Reichstag'daki parlamento grubunun önemli bir kısmı, Bernstein'in "pratik programı"ni çoktan (Bernstein'dan da önce!) kendine eylem kılavuzu edinmişti. Sonuçta Lasalcılık ve Bernsteinçilik temel ideolojik sorunlarda partide etkin bir hale gelmişti.

Tarih Engels'in oportünizme karşı Alman partisine yaptığı hayati uyarıların olağanüstü önemin çoktan doğruladı. Bu uyarılardan öğrenmek, günümüz Türkiye'sinde halen orta sınıf aydınlarının sol Kemalist ya da sol liberal ideolojik basıncı altında bulunan devrimci hareketimiz için ayrıca bir önem taşımaktadır.

Bağdat Konferansı ve çatışan çıkarlar!

A. Engin Yılmaz

Afganistan'da Taliban'ın kontrolü yeniden ele geçirmesi ve ABD'nin ortaklarıyla ülkeden çekilmesinin ardından, Ortadoğu ve Avrupa'dan liderler, 28 Ağustos'ta Bağdat'ta bir araya geldiler. Bir dizi sorunun tartışıldığı "Bağdat İşbirliği ve Ortaklık Konferansı"na Fransa, Ürdün, Mısır, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Türkiye, Suudi Arabistan ve İran katıldı.

Suriye'nin davet edilmemiş olmasını eleştiren İran zirvenin ardından Şam ile istişarede bulunacaklarını söyledi. Suriyeli mevkidaşı ile görüşmek için Şam'a uçan İran dışişleri bakanı, Tahran, Şam ve Bağdat arasındaki ilişkileri "stratejik" olarak nitelendirdi. Irak Cumhurbaşkanı Salih ise konferansın oturum aralarında Suriye'nin Irak Büyükelçisi ile bir araya geldiğini bildirdi. Bölgede güvenlik ve istikrarın ancak Suriye ve Irak'ın güvenli ve istikrarlı olması durumunda mümkün olacağına işaret etti.

Bölgede güç ve nüfuz için savaşıyor ve genellikle birbirlerinden uzak duran devletlerin temsilcilerinin Irak'ın geleceğini tartışmak için bir araya geldikleri konferansta, Irak'ta siyasi istikrar, ekonomik reform, devletin inşası, güvenlik, yeniden yapılanma, yabancı yatırım, iklim değişikliği, Yemen'deki çatışma, Lübnan ve Afganistan'daki kriz gibi başlıklar tartışıldı. Ayrıca Bağdat'ta "önemli" toplantılar da yapıldı. 2016 yılında diplomatik ilişkilerin kesilmesinden sonra, İran ve Suudi Arabistan dışişleri bakanları, Mısır cumhurbaşkanı Sisi ve BAE başbakanı Rashid ilk kez bu konferansta bir araya geldiler.

Irak başbakanı açılış konuşmasında, hükümetlerinin birikmiş krizlerle başa çıkma girişimlerini vurgulayarak, Irak'ın birçok alanda uluslararası desteğe ihtiyaç duyduğunu belirtti. "Irak'ın bölgesel ve uluslararası çatışmaların sahnesine çevrilmesine karşıyız" dedi. Dış müdahale olmaksızın işbirliği yoluyla diğer devletlerle ilişkileri geliştirmek istediklerini söyledi. İran ve ABD'nin Irak üzerinden yürüttükleri kavgaya son vermelerini talep etti. Irak'ı operasyon alanına dönüştüren Türkiye'ye de, "iyi komşuluk" istedikleri mesajıyla rahatsızlığını bildirmiş oldu. Ayrıca bölge ülkelerinin demiryolu, boru hattı ve elektrik şebekesi bağlantısı gibi stratejik projelerde işbirliğinin ge-

rekliliğini vurguladı.

Macron ise, Irak'ın bölgede barışı sürdürmede oynadığı rolün desteklenmesi gerektiğini, toplantının temel amacının Irak'ta istikrarı sağlamak olduğunu ve bunun tüm bölgede istikrara katkıda bulunacağını söyledi. Irak'ta gençlerin "aşırılıkçılığa ve terörizme" sürüklenmesi için gerekli koşulların yaratılması gerektiğini belirtti. Fransa'nın "terörle mücadele"de Irak'ı desteklemeye devam edeceğini, Irak hükümeti talep ettiği ve terörist gruplar olduğu sürece Irak'taki askeri varlığını sürdüreceğini söyledi. Fransa'nın ABD ordusundan bağımsız olarak böyle bir operasyon kapasitesine sahip olduğunu vurguladı. Irak'ın bölgede "barışın inşasında aktif rol oynayacak nitelikte" olduğuna ilişkin vurgular, katılımcıların ortak görüşüydü.

Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada da Joe Biden, "başarılı ve çığır açan bir bölgesel zirveye ev sahipliği yaptığı için" Irak hükümetini tebrik etti ve şunları söyledi: "Komşu ülkeler arasındaki gerilimi azaltmak ve Ortadoğu'da işbirliğini genişletmek istediğimiz için bu tür bir diplomasi hiç bu kadar önemli olmamıştı ve Irak'ın bu konudaki liderliği tarihidir. Orta Doğu'da daha fazla istikrar için birlikte çalışırken ABD, ortağımız Irak'ın yanında olmaya devam ediyor."

Zirvenin Irak başbakanı Kazimi'nin bir projesi olduğu söyleniyor. 54 yaşındaki eski gazeteci ve gizli servis şefi, ülkesini bölgede güçlü bir oyuncuya dönüştürmek, komşu İran'ın etkisini azaltmak

istiyor ve ülkede siyasi reformları teşvik ediyor. Güçlü bir Irak ve daha fazla uluslararası işbirliği ile Tahran'ın etkisine karşı bir "karşı ağırlık" yaratmak çabasında. Kazimi, dış politikasını kendisine içerde siyasi sorunlarda rahatlatacak bir "güvenlik ağı" yaratma girişimi olarak görüyor. Macron için ise başarıyı belirleyecek olan, ABD ile İran arasındaki ilişkilerin nasıl gelişeceği. Zira Washington ve Tahran'ın Irak topraklarındaki güç mücadelesi, sonucu belirlemede özel önem taşıyor.

BÖLGE DEVLETLERİNİN ÇELİŞEN ÇIKARLARI

Irak, başlangıçta bölgesel gerilimleri dengelemek, sorunları tartışmak ve karşılıklı işbirliği için bir mekanizma oluşturmak için Ağustos ayı başında bir "Irak'a Komşu Devletler Konferansı" talep etmişti. Daha sonra Fransa Cumhurbaşkanı Macron, ABD, AB ve NATO ile istişare ederek Irak'a gitti. Irak Cumhurbaşkanı Barham Saleh ve Başbakan Kazimi ile kapsamlı bir ziyaret programı hazırladı.

Gözlemciler Macron'un tutumunu, Batı'nın Irak'ı İran karşısında kilit bir ülke olarak terk etmeme yönünde bir girişimi olarak değerlendirdi. Aynı zamanda Macron, Irak'taki ABD varlığının sona ermesinden sonra da ülkede Batı ve Fransız askeri varlığını sürdürme iddiasını yeniden ortaya koydu. Konferansın ardından Irak'ın kuzeyindeki Fransız özel kuvvetlerini ziyaret etti ve Musul'da Hristiyanlarla bir araya geldi. Fransa'nın

yakında kentte konsolosluk açacağını duyurdu. Fransa'nın Irak'taki Hristiyanlara olan bağlılığının "medeniyetsel, aynı zamanda jeopolitik" önemde olduğunu söyledi. Erbil'de Kürt Devlet Başkanı Nijrfan Barzani ile Mesud Barzani tarafından kabul edildi.

Fransa'nın bölgedeki ekonomik çıkarları özel bir önem taşıyor. Fransız petrol devi Total, Mart 2021'in sonunda Irak petrol bakanlığı ile dört kapsamlı enerji projesi için bir yatırım programı üzerinde anlaşmaya vardı. Buna göre Total, Artway Energy projesiyle gaz üretimini yaygınlaştıracak ve bir petrol sahası geliştirecek. Irak Enerji Bakanlığı ile bir proje daha imzalandı. Toplam 1.000 MW kapasiteli bir güneş enerjisi sistemi kurulacak. Aralık 2020'nin sonunda Fransız havalimanı işletmecisi ADP Ingénierie, bir Türk rakibini devre dışı bırakmış ve Irak havacılık otoritesi ile Musul havalimanının yeniden inşası konusunda anlaşmaya varmıştı. Fransız şirket, 2010 yılından bu yana Bağdat ve Basra'daki havalimanlarını yeniliyor. ABD ve İngiliz şirketleri çekildikten sonra, Fransa Irak'ta daha karlı sözleşmeler yapmayı umuyor.

Konferansta bir araya gelen ülkeler farklı çıkar ve hedeflere sahipler. Türkiye, PKK ve Kürt düşmanlığı üzerinden kuzey Irak ve Suriye'deki etki alanını genişletmek istiyor. Çavuşoğlu konferansta, Türkiye'nin önceliklerini ve işbirliği alanlarını tanımlarken, Ankara'nın saldırgan politikasını devam ettireceğini de ortaya koydu. PKK'nın Irak'taki varlığını asla kabul etmeyeceklerini belirtti. Türkiye Suriye ve Irak'taki askeri varlığıyla komşu ülkelere kendi koşullarını dayatabileceğine inanıyor. Körfezi ülkeleri ise Türkiye'nin ilerlemesinde rahatsız ve bunu engellemek niyetinde. İsrail ile barış anlaşması imzalayan Mısır ve Ürdün, Batı'nın etkisi altında bulunuyor. ABD ve bazı Avrupa ülkeleri İsrail'i güçlendirmek istiyor. Irak üzerindeki nüfuzunu kaybetmemesi İran için önem taşıyor. Suudi Arabistan ise bu etkiyi geri püskürtmek istiyor, vb.

Bölge devletlerinin gerçekten "barış içinde bir arada yaşaması" için, emperyalistlerin bölgeye yönelik askeri, siyasi ve ekonomik müdahalelerinin son bulması ve işbirlikçi bölgesel güçlerin emperyalistlerin aleti olmaması ölçüsünde olanaklıdır.

11 Eylül'ün 20. Yılı...

Hegemonya krizi, emperyalist saldırganlık ve savaşlar

G. Umut

11 Eylül 2001'de ABD'deki Dünya Ticaret Merkezi'ni ve Pentagon'u hedef alan saldırıların 20. yılındayız. 11 Eylül'ü gerekçe gösteren ABD emperyalizmi "yıllara yayılacak savaşlar dizisini" ilan etmiş, ardından Afganistan işgalini başlatmıştı.

Aradan geçen 20 yıllık süreçte ABD, sarsılan hegemonyasını sağlamlaştırmak için savaş ve saldırganlık politikalarını hayata geçirdi. *TKİP VI. Kongresi Bildirgesi*'nde "Dünyada durum" başlığı altında yapılan değerlendirme yaşanan bu süreçte ışık tutmaktadır:

"Sistemin yapısal krizinin temel unsurlarından biri olan hegemonya bunalımını yeni gelişmelerle gitgide ağırlaştırmaktadır. Sistemdeki hegemonya bunalımının en özgün yanı, ABD emperyalizminin hegemon konumunu artık eskisi gibi sürdürmez duruma düşmesi, fakat emperyalist dünyada hegemonyayı ondan koparıp almaya talip bir emperyalist gücün ise halen olmamasıdır. Bu özgün tarihi durumun ikili sonuçlarından ilki, herşeye rağmen en güçlü emperyalist devlet olan ABD emperyalizminin belirgin üstünlüklerine dayanarak ve hegemonyasını restore etmek üzere saldırgan bir politika izlemesidir. Öteki sonuç, buna direnen ve büyüyen güçlerine bağlı olarak kendilerine alan açılmasını isteyen emperyalist devletlerin bunu çok kutuplu dünya istemi olarak somutlamaları, buna uygun yeni ilişkiler ve ittifaklar geliştirmeleridir."

ÖNCESİ VE SONRASIYLA 11 EYLÜL

20. yılına girdiğimiz 11 Eylül saldırısı, öncesi ve sonrasında yaşananlar, emperyalist sistemin çelişkilerinin keskinleştiği bir dönemden geçildiğini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Sistemin yapısal krizinin temel unsurlarından biri emperyalistler arası ilişkilerde yaşanan gerilimlerdir. Emperyalist güçlerin iç ilişkilerinde kızışan rekabet, yoğunlaşan nüfuz mücadeleleri, artan silahlanma yarışı, trmandırılan militarizm, savaş ve saldırganlık ise bu olgunun günlük görünümüdür. Dünya genelinde emperyalistler arası hegemonya krizi derinleşirken, tek tek ülkelerde polis devletine geçiş hızlanmakta, savaş ve saldırganlık politikaları giderek yeni boyutlar kazan-

maktadır.

"Militarizm, saldırganlık ve savaş, uluslararası ilişkilerde kendini dayatmanın, bölgesel engelleri aşmanın ve sorunları çözenin, halklara ve ülkelere boyun eğdirmenin, rakipleri etkisizleştirmenin ya da hiç değilse zayıflatmanın, tüm bunların bir sonucu olarak emperyalist etki ve egemenlik sahasını genişletip pekiştirmenin bir aracı işlevi görüyor. Siyasal gericilik, bunun kurumlaşmış biçimi ve uygulama aracı olarak polis devleti, buna dayalı saldırı ve uygulamalar ise, benzer biçimde, aynı sonucu iç siyasal yaşamda sağlamaya yöneliktir. Krizin yükünü işçi sınıfına ve emekçilere ödetme politikaları olarak uzun yıllardır uygulanmakta olan neo liberal saldırılara, bundan böyle ve artık git gide daha büyük ölçekte, saldırganlığın ve savaşların faturasını aynı kesimlere ödetmek de eklenecektir. Sürmekte olan saldırıların yanı sıra bu yeni yükleri de emekçilere dayatmak ve buna karşı gösterilecek direnci kırmak ihtiyacı, emperyalist burjuvaziyi içerde denetimi güçlendirmek zorunluluğu ile yüz yüze bırakıyor. 'Teröre karşı mücadele' adına temel demokratik hak ve özgürlüklere yöneltilen sistematik saldırı bunun ifadesidir." (H. Fırat, *Dünya Ortadoğu Türkiye, Kriz, siyasal gericilik ve savaş...*, 12 Ocak 2002, Eksen Yayıncılık, s.344)

BUNALIMLAR VE SAVAŞLAR DÖNEMİ

ABD emperyalizmi 11 Eylül saldırısını içerde polis devleti uygulamalarını, dışarıda ise dizginsiz saldırı ve savaş po-

litikalarını hayata geçirmenin bahanesi olarak değerlendirmişti. ABD, Usame bin Ladin'i koruduğu için Taliban yönetimine savaş açtı. Bu durum, ABD'ye "terör" demagojisi ile Afganistan'a savaş ilan etme olanağı sağladı. Taliban devrildi ve Afganistan ABD işgali altına girdi.

Emperyalistler 11 Eylül saldırısını "tarihsel bir dönüm noktası" olarak tanımlamışlardı. ABD bu süreci "tarihi bir fırsat" olarak değerlendirdi. 11 Eylül'ün ardından yaşanan gelişmeler, yeni bir bunalımlar ve savaşlar dönemine girilmiş olduğu gerçeğine bir kez daha ayna tuttu. 11 Eylül öncesi ile sonrasındaki 20 yıllık süreçte dünyada yaşanan gelişmelere bakıldığında, bu olgu tüm açıklığıyla görülebiliyor.

"Kapitalist dünyanın çok yönlü bunalımını, yeni bir savaşlar dönemine giriş tamamlıyor. Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun çöküşüyle birlikte artık 'ebedi barış' dönemi de gelmiş kabul ediliyordu. Ebedi sosyal barışla birlikte halklar arasında 'ebedi barış'! Oysa bu aldatıcı söylemin yalnızca bir sene sonrasında Irak'a yönelik ilk emperyalist müdahale vardı. Emperyalizmin birinci Körfez Savaşı'ndan söz ediyorum. Ardından 1998 yılında NATO'nun Yugoslavya'ya karşı savaşı geldi. Buna paralel olarak emperyalist batı, 50. yılını da vesile ederek, Prag Zirvesi'nde NATO'yu dünya polisi ilan etti. Bunları 2001'de Afganistan ve 2003'te Irak savaşları izledi. Yakın zamanda ise Libya'ya yönelik bir emperyalist savaşla yüzyüze kaldık. Harekâtı NATO yürüttü. Böylece Kosova ve Afganistan'dan sonra

bu kez Libya örneği üzerinden NATO'nun, bu emperyalist savaş makinasının yeni tarihi evredeki rolü yerli yerine oturmuş oldu. Şimdiyse gündemde Suriye'ye emperyalist müdahale var." (H. Fırat, *Tarihsel çağ ve tarihsel dönem*)

11 Eylül saldırılarının 20. yılında Afganistan'da yaşananlar emperyalizmin savaş ve saldırı politikalarının sonuçlarını tüm yıkıcılığıyla ortaya sermektedir. 20 yıl önce 11 Eylül saldırılarını bahane eden ABD emperyalizmi Afganistan'ı işgal etmiş, 20 yıl sonra ise Afganistan'ı yine Taliban gericiliğine bırakıp çekilmiştir.

Aradan geçen 20 yıl, emperyalistler arası mücadelelerin sertleştiği bir süreçte girildiğini pek çok gelişme üzerinden ortaya koymuştur. Bu süreçte özellikle ABD emperyalizminin oynadığı role ilişkin olarak *TKİP VI. Kongre Bildirgesi*'nin ilgili bölümü şu vurguları yapmaktadır:

"Hegemonik konumu geriye dönmeyen biçimde sarsılmış bulunan ABD emperyalizmi, buna rağmen halen de sahip olduğu çok yönlü üstünlükleri kullanarak uluslararası ilişkileri sürekli biçimde germektedir. Silahlanma yarışını kışkırtmakta, çeşitli ülkelere ambargolar uygulamakta ve bunu tüm dünyaya dayatmakta, imzaladığı uluslararası antlaşmaları tek taraflı olarak iptal etmekte, yeni saldırılara ve işgallere girişmekte, askeri darbe de dahil çeşitli yöntemlere başvurarak iktidarlar değiştirmeye ve böylece ilgili ülkelere fiilen el koymaya yönelmektedir."

“Artık bu sesi ne dünya duymazlıktan gelebilir ne de Taliban susturabilir!”

Taliban’ın Afganistan’da iktidarı eli- ne geçirmesinin ardından, sözcüleri ta- rafından yapılan açıklamalarda hayatın her alanında şeriatın (İslam hukukunun) geçerli olacağı ilan edildi. Şeriat, İslam’ın kutsal kitabı Kuran’ın ayetlerine, İslam’ın kurucusu peygamberi Muhammet’in sözlerine (hadis) ve yaptıklarına (sün- net), bunlardan çıkarılmış yorumlara dayanan, toplumsal yaşamı düzenleyici dinsel kurallar bütünüdür. Bugün dün- yada şeriatı uygulayan ülkelerin başında Suudi Arabistan, İran, Nijerya, Pakistan, Endonezya ve Malezya geliyor.

İslam şeriatının ana eksenini Kuran, peygamberin sünnet ve hadisleridir. An- cak bu toplumların gelenek ve görenekle- ri de bu hukuki normların şekillenmesin- de önemli yer tutar. Taliban örgütünün genel çoğunluğu Peştun kökenlidir. İrani bir halk olan Peştunlar Afganistan’da en büyük etnik kimliği oluşturmaktadır. Tali- ban’ın ideolojisi, Vahabi-Selefi Sünni-Ha- nefi radikal İslamcılığın ve Peştunvali olarak bilinen Peştun sosyal ve kültürel normlarının karışımını içermektedir. Katı muhafazakâr bir yoruma sahip olan Tali- ban ilk iktidara geldiğinde yumuşak ılımlı bir görünüm vermişti, ta ki Kabil’i alınca- ya kadar. Sonrasında, bugün olduğu gibi, Hanefi mezhebini önde tutan şeriata da- yalı anayasal sistemi yürürlüğe koyarak, şu katı uygulamaları halka dayatmıştı:

Şeriatın gündelik hayatta uygulan- dığını takip etmek için Emr-i bil Maruf (iyiliği emretme) Bakanlığı oluşturuldu. Hayatın her alanından soyutlanan ka- dınların çalışması, kız çocuklarının oku- la gitmesi ve eğitim alması tamamen yasaklandı. Kadınlara peçe zorunluluğu erkeklerle ise takke ve sakal mecburiye- ti getirildi. Sakalını kesenler için 6 aydan başlamak üzere hapis cezası verildi. Yüzü görülen kadınlar kırbaçlandı. Afganistan Televizyonu’nun yayını durduruldu. Fo- toğraf dahil her türlü görsel yayın ve mü- zik yasaklandı. Erkeklerle, evine en yakın camide 5 vakit namaz kılma mecburiyeti getirildi. Emri bil Maruf görevlileri cami- lerde yoklama aldı. Mazeretsiz camiye gitmeyenlere ağır yaptırım uygulandı. Namaz surelerini bilmeyenler kırbaçlan- dı. Bütün okullar medreseye dönüştü- rüldü. Ders kitaplarındaki görseller yok edildi. ‘Medreselerde’ 3. sınıftan itiba- ren tüm öğrencilere en az 3 metre olmak

üzere sarık sarma mecburiyeti getirildi. Ele geçirilen tüm bilgisayarlar TV kabul edilerek kırıldı. “İslam devletine karşı ge- lenler” hain ilan edilerek doğrudan idam edildi. Özellikle farklı mücahit gruplara mensup kişiler, yakalandıklarında şer ve fesat hükmü ile idam edildi. Çok sa- yıda kişinin çeşitli sebeplerle eli kesildi. İdamların ve el kesmelerin birçoğu cuma namazlarından sonra gerçekleştirildi ve halka izlettirildi. Kesilen eller, şehrin merkezinde sergilendi. Resmi kurumlarda Peştu dili mecbur edildi. Toplu taşıma araçlarındaki aynalar, kadınlara bakılabi- leceği gerekçesiyle kaldırıldı. (ewronews. com)

Taliban sözcüleri, kamuoyuna ve uluslararası güçlere geçmiş iktidar de- neyiminden dersler çıkarmış oldukları izlenimi vererek, ülkeyi birleştirmek istediklerini, kan davası gütmediklerini ifade ediyorlar. Bunun taktik bir politika olduğu, şeriatı dayatmalarından, Afgan bayrağı yerine Taliban bayrağını esas almalarından, uzlaşa yerine kendilerine biati dayatmalarından açığa çıkıyor. Tali- ban’ın ilk iktidar dönemi olan 1996-2001 yılları arasında uyguladığı ve yukarıda da sıralanan yasaların, şimdilerde yeni- den hayata geçirildiğini her geçen gün yaşananlardan görebiliyoruz. Kadınlara karşı katı yaklaşımı ilk günden itibaren ortaya koyan Taliban, sanata-sanatçılara

yasakların yanı sıra cinayetlere yöneldi ve buna devam ediyor. Örneğin, ünlü Afgan komedyen Nazar Muhammed’in işkenceyle hunharca katledilmesi daha sıcaklığını korurken, 29 Ağustos 2021’de Taliban bu kez Afgan halk müziği sanatçı- sı Favad Andarabi’yi evinde katletti.

Taliban katı şeriatçı ideolojik-askeri stratejinin bir bileşimidir. Kendi hedef kitlesine İslam’ı ve şeriatı salık veren ve kendi sosyal inşasını bunun üzerinde ku- ran bir yapı olması itibarıyla bu tutumun- dan bir geri adım atması demek, kendi güvenilirliğine hanel getirmesi demektir.

Prensipte şerri hukuk, dinsel ve ilahi görevler olarak namaz, oruç, sadaka ve haccı katı bir şekilde şart koşarken, sos- yal hayatta dair düzenlemeleri de getirir. Evlilik ve aile hukuku, miras hukuku, ticaret hukuku veya ceza hukuku vb. alanları “ilahi hükümler” doğrultusunda kurumsallaştırır. İslami fikirlere dayalı bu düzenlemelerle cinsiyet ayrımcılığın- ı esas alan kadın erkek rollerini, ahlaki kavramları, giyim ve yanı sıra yeme ge- reksinimlerinin çerçevesi çizilir. Şeriat in- san yaşamını düzenlemek için belirleyici bir araç haline geldiğinde, bunu özgür- lüklerin ciddi şekilde kısıtlandığı baskıcı uygulamalar takip eder. Bu geleneksel feodal-eril iki yapının tekrardan iktidar- laşması, özellikle kadınlar ve kız çocukla- rının yaşamını çekilmez kılacaktır. Ve son

20 yıl içerisinde Afgan kadınlarına hiç değilsen biçimsel olarak tanınan eğitim hakları, çalışma hakkı, siyasete katılma, seçme-seçilme vb. haklar cinsiyet ayrımı gözetilerek sınırlandırılacak ve büyük oranda ortadan kaldırılacaktır.

Euronews’ten Merve Işık’a demeç ve- ren Afgan yazar Hümeysra Kadiri, Taliban öncesi ve sonrasına ilişkin farkı, “Cum- huriyet dönemindeki fark; biz kadınlar eşitsizlik ve haksızlıklara itiraz edebiliyo- duk.” sözleriyle dile getiriyor. Taliban’ın ilk iktidarı dönemini yaşayan Kadiri kararı- lı olacaklarını şu sözlerle belirtiyor: “Ben şimdi, yani Taliban’ın ikinci döneminde bile sakın değilim. Aktif ve hareketliyim. Böyle aktif olan çok kişiyiz. Konuşuyoruz ve konuşmamız gerektiğine inanıyoruz. Artık bu sesi ne dünya duymazlıktan ge- lebilir ne de Taliban susturabilir.”

Bu çığlığa ses vermek, el uzatmak başta dünyadaki işçi-emekçi kadınlar olmak üzere tüm işçi sınıfının görevidir. Sınıf devrimcileri Afgan kadınlarının, işçi ve emekçilerinin özgürleşme mücadele- sinin yanında saf tutacaklardır. Taliban rejiminden dolayı ülkesini terk etmek zorunda kalan Afgan göçmenlerine karşı Türkiye’de burjuva partiler ve ırkçı çevre- lerce estirilen ırkçı politikalara ve saldırı- lara dur diyeceklerdir.

Uyuşturucu bağımlılığına karşı mücadele cemaatlere terk edildi

Kapitalist devlet erki kameralar karşısında uyuşturucu bağımlılığına karşı sözcüde mücadele yeminleri eder ve timsah göz yaşları dökerken, kapalı kapılar arkasında uyuşturucu ticaretinin yollarını alabildiğine açmış bulunuyor. Uyuşturucu ticareti ile elde edilen devasa rakamlar, bu alanı tutan uyuşturucu tekelleri/baronları ve bu tekeller ile devlet yetkililerinin dirsek temasları dönem dönem gündeme geliyordu. AKP-MHP düzeninde ise uyuşturucu ticaretinin başını bizat iktidarın tuttuğu ifşa edildi.

Kapitalist sistem için yağlı bir kapı olan uyuşturucu ticaretinin ekonomik rantın yanı sıra sisteme sağladığı başka yararlar da bulunuyor. Bilindiği gibi işçi ve emekçi mahallerinde bilinçli olarak yaygınlaştırılan uyuşturucu, başta direniş geleneği olan mahallelerdeki gençler olmak üzere düşünmeyen, sorgulamayan ve itaat eden bir nesil yaratmanın aracı olarak kullanılageldi.

Bilinen bu gerçekler bir yana, son zamanlarda yapılan bir araştırma, uyuşturucu bağımlılığı ile mücadelenin çeşitli alanlarda dinsel gerici kurumlara havale edildiğini ve AKP zihniyetinin de buna çanak tuttuğunu ortaya koydu. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İstanbul Planlama Ajansı'nın (İPA) İstanbul'da madde bağımlılığı üzerine hazırladığı rapor, AKP iktidarının madde bağımlılarını tarikat ve cemaatlerin insafına terk ettiği gözler önüne seriyor.

YOKSULLUK UYUŞTURUCU BAĞIMLILIĞINA EĞİLİMİ ARTIRIYOR

Bağımlılığın nasıl bir süreç olduğunu, hangi sorunlarla iç içe geçtiğini, bağımlılıkla mücadele etmek için hangi araç ve mekanizmaların bulunduğunu, bu araç ve mekanizmalardan hangilerinin iyi çalıştığını, hangilerinin kısa süreli çözümlerle kişileri bağımlılık döngüsüne soktuğunu, bağımlılıkla mücadelenin yaygın ve uğrak noktalarını, bağımlılıkla mücadele edenlerin ihtiyaçlarını ve bağımlılık alanındaki boşlukları inceleyen kapsamlı raporda, 14-25 Haziran 2021 tarihleri arasında 12-25 yaş arası çocuğu olan kişilerin, madde bağımlılığına ve madde bağımlısı bireylere bakış açısını ölçmek amacıyla saha araştırması yapıldığı bilgisi paylaşıldı.

Çeşitli gelir seviyelerinden ailelerin

seçildiği rapor, uyuşturucu bağımlılığı ile sınıf farklıları arasındaki ilişkiyi de dolaylı olarak ortaya çıkardı. Raporda "sosyoekonomik seviyesi düşük olan katılımcıların %15'i, yüksek sosyoekonomik seviyeye sahip katılımcıların ise %3,6'sı çevresinde madde bağımlılığı geçmişi olan kişilerin olduğunu belirtmiştir" bilgisi yer aldı. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %68,2'si arkadaş çevresinin, %48,3'ü aile içerisindeki huzursuzluğun, hakaret veya şiddetin, %45,6'sı ise ebeveynlerin çocuklarına karşı olan davranışlarının madde kullanımına başlamada en önemli üç neden olduğunu belirtti. Şüphesiz sıralanan nedenler doğrudan yoksullukla ve yaşam koşullarının kötülüğü ile bağlantılıdır. İşçi ve emekçilerin uyuşturucu bağımlılığının kucacağına atılmış olması, hayatlarının ve geleceklerinin bu bağımlılık ile karardığı ortadır. Öyle ki rapora göre, "Sosyoekonomik seviyesi düşük olan katılımcıların %70'i, yüksek sosyoekonomik seviyeye ait katılımcıların ise %48,4'ü çevrelerinde uyuşturucu bağımlılığının önemli bir problem olduğunu belirtmiştir" denilmektedir. Raporda sunulan veriler bir kez daha uyuşturucu bağımlılığının yoksulluktan beslendiğini ve doğrudan açlık sınırının altında bir ücretle yaşamaya mahkum edilen işçi ve emekçilerin uyuş-

turucu sorunu ile karşı karşıya olduğunu teyit etmektedir.

TARİKAT VE CEMAATLER DEVREDE

Katılımcıların %84,2'sinin İstanbul'da bağımlılık yapan maddelere kolayca erişilebildiğini düşündüğü bilgisinin paylaşıldığı raporda, uyuşturucu bağımlılığı ile mücadele çerçevesinde kamu kurumları ilgili en sık dile getirilen sorunlar da sıralandı. Buna göre, yatılı tedavi için randevu sırasının gelmemesi, özel psikoloji kliniklerinin pahalılığı, ücretsiz psikolojik destek hizmetlerine erişimin sınırlılığı, yatılı tedavi sonrası takip sisteminin zayıflığı, hastanelerin bağımlılarla ve aileleriyle iletişiminin sınırlı veya sorunlu olması gibi sorunlar en başta yer alıyor. Ayrıca, katılımcıların %26,7'si madde bağımlısı bir kişiyi hangi kurumlara yönlendireceği konusunda bilgi sahibi değil. Bu olumsuzluklar karşısında ailelerin çözüm olarak tarikat ve cemaatlerin şehir dışında "hizmet veren" merkezlerine gitmek zorunda kaldığı da raporda yer aldı. Bazı ilçe belediyelerinin bağımlılar için bu merkezlere servis hizmeti sağladığı da raporda yer alan bilgiler arasında.

Dini gericiliğin insanların yoksulluk ve açlık gibi yaşamsal sorunlarının doğurduğu tüm ihtiyaçlara "cevap" vermesi ve temel insani ihtiyaçları dahi gericiliğin ağ-

larını örmek için kullanması yeni bir olgu değil. Cemaat ve tarikatlar ucuz kredi veren bankalarıyla, işçi ve emekçi çocuklarına ucuz yurt olanağının sağlanmasıyla, iş bulma gibi pek çok yöntem ve kuruluşla işçi ve emekçileri kendilerine çekmeye çalışmaktadırlar. Uyuşturucu bağımlılığı ile mücadele kisvesi altında yürüyen yine gericilik ağlarının örülmesidir. Erdoğan'ın "sosyal devlet" ilan ettiği ancak gerçekte yandaşlara ve sermayedarlara hizmet eden yapı, keza işçi ve emekçiyi açlığa mahkum ettiği gibi yarattığı bu durum karşısında "sadaka" dağıtmakla övünen AKP, uyuşturucu bağımlılığı ile mücadele örneğinde olduğu gibi boş bıraktığı alanları tarikat ve cemaatlere terk etmektedir.

Artık AKP iktidarı altında uyuşturucu ticaretinin ekonomik rant gelirleri ve gençliğin beynini köreltme, ehlileştirme gibi sisteme sağladığı yararların yanı sıra, dinsel gericiliğin yaygınlaşması, işçi ve emekçilerin tarikat ve cemaatlere "mecbur" hale getirilerek bağlanması işlevi bulunmaktadır.

RAPORUN AÇMAZI: İBB'NİN UFKU

Raporda tarikat ve cemaatlerin sağladığı bu "hizmet" in uzun vadede olumlu sonuçları olmadığı belirtilmekte ancak kısa vadeli olumlu sonuçları olumlana-

rak, "Büyük ölçüde standardize olmuş, ilişkisel ve duygusal faktörleri göz ardı eden, medikal müdahale ağırlıklı sağlık kurumlarında çözülmeye çalışılan bağımlılık sorunu karşısında dinî aidiyet ve cemaatler de tıpkı akrabalık, komşuluk, hemşerilik, usta-çırak ilişkisi gibi toplumsal bir işlev yüklenmiştir. Bu, bağımlılıkla mücadele politika ve hizmetlerinin aidiyet, bağ kurma, sosyal ilişkiler, güven, kabul, toplumsal dayanışma ve iletişim gibi duygusal emek gerektiren süreçleri dışarıda bırakmayan bir gözle oluşturulması gerektiğine işaret etmektedir" denilmektedir.

Şüphesiz medikal desteğin yanı sıra psikolojik destek ve toplumsal bir bilinçle örülecek mücadele planı önemlidir ve gereklidir. Fakat cemaatlere ait kurumların toplumsal bir işlev üstlendiğini varsaymak ve bu varsayım üzerinden doldurulması gereken boşlukları izah etmek, raporu hazırlayan İBB'nin ufkunun darlığına işaret etmektedir. Raporun sonuç bölümünde, var olan boşlukların doldurulması adına talep ve öneriler sıralanıyor elbette. Ancak cemaat ve tarikatların uyuşturucu bağımlılığına karşı mücadele noktasında bir muhatap kabul edilemeyeceğinin ve bu kurumlara olan devlet desteğinin derhal kesilmesi gerektiğinin açıkça dile getirilmemesi temel bir eksikliktir.

UYUŞTURUCU BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELE

Kapitalist sistem uyuşturucu maddelerin temininin önlenmesinden bağımlı olan kişilerin tedavisine kadar pek çok ayağı olan bu sorunu çözmeye kadir değildir. Çünkü bu sistemde işçi ve emekçilerin hayatının bir değeri yoktur ve uyuşturucu ticaretinin sisteme sağladığı çıkarlar sistem için vazgeçilmezdir. Kendi yarattığı sorun karşısında göstermelik tedbirler almak, işçi ve emekçileri kaderlerine terk etmek ve cemaat örgütlenmelerine bir de bu alan üzerinden yer açmak kapitalist sistemin uşağı AKP'ye yararışır bir icraat olarak tarihe geçecektir.

Uyuşturucu bağımlılığı ile mücadele, esasında kapitalist yozlaşmaya karşı verilen mücadelenin bir parçasıdır. İşçi ve emekçilerin mahallelerinde, okullarında ve fabrikalarda uyuşturucu maddelerin yaygınlaşması örgütlenmenin önündeki ideolojik-sosyal sorunların başında gelmektedir. Kendi hayatlarına, geleceğine sahip çıkacak olan nasırlı eller elbet buz dağının görünen kısmına balyozları indireceklerdir ancak onların asıl hedefi her zaman buz dağının görünmeyen kısmı olmalıdır. Her türlü acı, sefalet ve yoksulluktan olduğu gibi, uyuşturucu illetinden kurtulmanın yolu da budur.

Saray rejimi ile Taliban paslaşması

AKP şefinin Kıbrıs ziyareti sırasında Taliban'la aynı inanç ve zihniyeti taşıdıklarını ilan etmesi, bazı çevrelerde şaşkınlık yaratmıştı. Kimileri ise o sözleri sadece belli hesaplarla yapılmış bir açıklama olarak değerlendirdi. Oysa o açıklama, her zaman yalan, çarpıtma, uydurma salvoları ile toplumu taciz eden Tayyip Erdoğan'ın "samimi" olduğu nadir anlardan biriydi. Zira AKP zihniyeti ile Taliban zihniyetinin ideolojik kaynakları aynıdır. IŞİD'e destek vermiş, halen El Kaide'nin Suriye kolu El Nusra Cephesi ile müttefik olan bir rejimin, Taliban'la aynı zihniyeti paylaşması, eşyanın tabiatına uygundur.

Elbette AKP şefinin utanç verici bir şekilde Taliban'a yaranma çabalarının başka hedefleri de var. Ne de olsa Türk burjuvazisinin yayılmacı hevesleri ile dinci-gericiliğin Osmanlıcı hayallerinin çakışması, Tayyip Erdoğan şahsında temsil ediliyor. Afganistan'da taraf olma hesapları, bu iki rezil hevesin ürünüdür. Saray rejiminin "Taliban aşkı"nın esas nedeni yayılmacılık olsa da, zihin ortaklığı da bir vakiydir. Rejim için bu ortaklık, Afganistan'da izlenecek yayılmacı politikayı kolaylaştıracak bir faktör olarak değerlendiriliyor.

Durumun farkında olduğu anlaşılan Taliban hareketinin şefleri, saray rejimine "işgalci ordu olmasın ama ilişkilerimiz güçlenerek devam etsin" mesajları

veriyor. İhlas Haber Ajansı'na konuşan Taliban Sözcüsü Zabihullah Mücahid de bu yönde sözler sarf etti.

İslam dini ve Şeriat esaslarına dayalı bir rejim kuracaklarını söyleyen Taliban sözcüsü, Türkiye ile ilgili şu ifadeleri kullandı:

"Türkiye dost ve kardeş bir ülkedir, çok derin ilişki ve bağımlılık içerisindeyiz. Tarih boyunca dost olmuş ve böyle devam edecektir. İlişkilerimizi Türkiye ile en iyi şekilde korumak için uğraşyoruz, aramızdaki güven tam olmalı, Türkiye'nin sahip olduğu devlet tecrübesi ile gerek hükümet yönetimi gerek İslami ve diğer ticaret ve yatırım alanlarındaki tecrübelerini değerlendirmek istiyoruz. Türkiye de bize karşı ilişkisini iyi tutmalı ve birbirimize karşı olan niyetimiz halis ve samimi olmalıdır..."

"...Dostlarımız olan Türkiye ve Katar teknik ekibi havaalanındaki çalışmalarını devam ediyor ve çok ilerlemiş durumdadır. En kısa zaman içerisinde normal uçuşlar başlayacaktır, teknik olarak radar sisteminde çok az işi kalmış, çok kısa zamanda faaliyetlerimiz tekrardan başlayacaktır..."

"...Hiçbir yabancı askeri gücü ülkemizde istemiyoruz ve hiçbir ülke de burada askerini bulundurmak için uğraşmamalı. Bu konuda biz Afganlar çok hassastır, bu dost ülkelerle ilişkimizin olmasını istemiyoruz anlamında değil asineri güç olarak istemiyoruz... Türkiye'nin

ordusunu istemiyoruz dememizdeki amaç budur. Bu da Türkiye'nin desteğini istemiyoruz anlamında değildir..."

Görüldüğü üzere Taliban güçlerinin iki dostu var: Katar ve Türkiye. Elbette Türkiye derken dinci-faşist rejimi kast ediyor. Zira Tayyip Erdoğan, Devlet Bahçeli, Doğu Perinçek takımı "Taliban muhipleri şebekesi" olarak konumlanmış durumda. Yine de Taliban bile bu sahtekarlar çetesine güvenilmeyeceğini öğrenmiş olmalı ki, "Türkiye de bize karşı ilişkisini iyi tutmalı ve birbirimize karşı olan niyetimiz halis ve samimi olmalıdır..." mesajı verme ihtiyacı duruyor.

Görüldüğü üzere Taliban'la saray rejimi arasında bir yakınlık var. Ancak güven sorunu henüz hal olmuş görünmüyor. Zira saray rejiminin U dönüşleri, riyakarlığı, bir gün ak dediğine ertesi gün kara diyebilecek kadar ilkesiz ve tutarsız olduğu, Taliban dahil herkesin malumu olmuştur.

Tarafların duruşlarına bakıldığında aralarındaki ilişkilerin gelişeceğini öngörmek mümkündür. AKP-MHP rejimi ordusunu değil "beşli çete" denen müteahhitler güruhunu Afganistan'a salacaktır. Taliban'ın ise Türkiye'den satın alabileceği pek çok şey var. Vahşi şeriat rejiminin meşruiyeti ve işlerini yola koyması için Ankara'daki dinci-faşist Amerikancılar, Katar'la birlikte Taliban için ideal partner olmaya en yakın aday görünüyorlar.

Covid-19 vaka sayıları yeniden yükselişte

Korona pandemisi, hastalığın görülmeye başlamasından bu yana yaklaşık iki yıl geçmesine rağmen hala kontrol altına alınamadı. Emperyalist-kapitalist devletler dahi salgınla gerektiği gibi mücadele etmekten uzaklar. Üstelik gelişmişlik seviyesi, "refah" ve "sosyal hizmet" alanında övgüyle bahsedilen Avrupa ülkeleri en fazla ölümlerin olduğu ülkeler arasında yer alıyorlar.

30 Ağustos'ta Kopenhag'da açıklamalarda bulunan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Direktörü Hans Kluge, Avrupa kıtasında koronavirüsten kaynaklı yaşanan ölümlerin son bir haftada yüzde 11 arttığını ifade etti. Bu artışta zamansız ve "aşırı" normalleşme kararlarının rolü olduğuna dikkat çekti. Kluge, pandeminin başından bu yana Avrupa genelinde virüsten yaşamını yitirenlerin sayısının 1 milyon 300 bini geçtiğini ve aşılama oranının yarıya yaklaştığını, ancak yine de aşılama hızının düştüğünü hatırlattı ve kıtada yıl sonuna kadar virüsten kaynaklı 236 bin kişinin daha yaşamını yitirebileceği uyarısında bulundu.

Doğa ve canlı yaşamını hiçe sayarak hareket eden kapitalist devletler, pandemi dönemi boyunca kârlarına daha fazla kâr katmanın derdine düştüler. Aradan iki sene gibi bir süre geçmesine ve gerekli aşılama bulunmuş olmasına rağmen, dünya genelinde vaka sayıları yeniden yükselişe geçti. Pandemi dönemi boyunca devletlerin gerekli önlemleri almamaları ve sürece dair şeffaf davranmamaları ise, toplumların büyük bir kesiminde aşılara dair komplo teorilerinin yayılmasına ve aşı kararsızlığı ya da karşıtlığına yol açtı. Dünya genelinde insanların belli bir kesimi aşı olmak istemediği ölçüde, salgın "aşısızların pandemisi"ne dönüştü.

Benzer bir süreç Türkiye'de yaşanıyor. AKP-MHP iktidarı, koronavirüsün ülkede görüldüğü ilk günden bu yana gerekli önlemleri almayarak, vaka sayılarını ve ölüm sayılarını gizleyerek, salgının daha fazla yayılmasına neden oldu. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, gün aşırı yaptığı açıklamalarda her şeyin kontrol altında olduğunu ifade etse de gerçekler bunun tam tersidir. Bakanlık son olarak Covid-19 aşısı verilerini de anlık olarak yayımlamaktan vazgeçti. Geçtiğimiz aylarda da ağır hasta sayısını günlük olarak açıklamayı bırakan Sağlık Bakanlığı, 2020 Yılı Sağlık

İstatistikleri Yıllığı'nı da hala açıklamadı. Keza geçtiğimiz haziran ayında 2020 yılına ait Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri'nin yayımlanma tarihini ertelediğini duyuran Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) da bu verileri halen açıklamış değildir.

TTB, halk sağlığı uzmanları ve genel olarak bilim insanları, pandemi dönemi boyunca açıklamalar yaparak, iktidarın politikalarını eleştirip, yapılması gerekenleri defalarca dile getirdiler. Pandeminin seyrinin değerlendirilebilmesi için verilerin şeffaf bir şekilde paylaşılması gerektiği ısrarla vurgulansa da dinci-faşist rejim bu açıklamaları umursamadı. Böylelikle aradan geçen aylara rağmen, salgının kontrol alınabilmesi bir yana, vaka sayılarında yeniden artış yaşanmaya başladı. Halk Sağlığı Uzmanı Doç. Dr. Cavit Işık Yavuz, verilerin gizlenmesine dair şu değerlendirmeyi yaptı:

"Verilerin açıklanması gerektiğini birçok kez dile getirdik ama bir gelişme olmadığının gördük. Hatta geçen yıl anladık ki hasta ve vaka diye bir ayırım yapılmış. Geçen sene günlük yoğun bakım hastası sayısı açıklanıyordu ama sonra bu veri de geçtiğimiz ay günlük ağır hasta sayısına çevrildi. Burada bir trendi görebiliyorduk ama 4 Temmuz'dan itibaren bu da açıklanmamaya başlandı. 'Ağır hasta sayısını haftalık olarak açıklayacağız' dediler ama bazı haftalarda açıklamadılar."

Türk Tabipleri Birliği de 24 Ağustos'ta, vaka sayılarında yaşanan tırmanışa dair bir açıklama yayınladı. Açıklamada, iktidarın "başarı" yalanlarıyla kısıtlamaları kaldırdığı hatırlatılarak, salgından kaynaklı ölümlerin 6 haftadır sürekli arttığı

na dikkat çekildi. Açıklamanın yapıldığı tarihte açıklanan verilere göre, toplam ölüm sayısının 54.765 olduğu, aktif vaka sayısının 455 bini geçtiği ifade edildi. Ağustos ayının ilk üç haftasında 2 bin 955 kişinin hayatını kaybettiği, 16-22 Ağustos arasında haftalık toplam ölümün ise bir önceki haftaya göre yüzde 43 arttığı belirtildi. Sonuç olarak 1.374 kişi daha yaşamını yitirirken, vaka sayılarının plato çizse de ölüm sayılarının dördüncü pike gittiği vurgulandı. Bakanlığın verileri gizlediğine de vurgu yapılan açıklamada, sahadaki sağlık emekçilerinden edinilen bilgilere göre, Covid-19 servislerinin ve yoğun bakımlardaki doluluğun son haftalarda hızla arttığı ve Sağlık Bakanlığı'nın verilerinin bir ay geriden geldiği ifade edildi. Açıklamada, verilerin en son 24-30 Temmuz tarihinde açıklandığı, bütün bunların ise aşı tedarikinde "sorun olmadığının" söylendiği zamanlarda olduğuna dikkat çekildi.

Öte yandan DSÖ Genel Direktörü Tedros Adhonom Ghebreyesus, 31 Temmuz'da video konferans yöntemiyle düzenlediği basın toplantısında, dünya genelinde de vaka sayılarının yeniden tırmanışa geçtiğini belirtmişti. Ghebreyesus, toplam vaka sayısının 2 hafta içinde 200 milyonu geçmesini beklediklerini aktararak şunları ifade etmişti:

"Ortalama olarak, DSÖ'nün altı bölgesinin beşinde enfeksiyonlar son dört hafta içinde yüzde 80 arttı veya neredeyse iki katına çıktı. Afrika'da ölümler aynı dönemde yüzde 80 arttı. Bu artışın büyük bir kısmı, şu anda en az 132 ülkede tespit edilen yüksek oranda bulaşıcı Del-

ta varyantından kaynaklanıyor."

Koronavirüs vaka sayılarının yeniden yükselişe geçtiğini, gelinen yerde emperyalist-kapitalist sistemin kurumları dahi açıklamak zorunda kalıyorlar. Durum böyle iken, Türkiye'de salgının yeniden yükselişe geçtiği bir süreçte, 6 Eylül'de yüz yüze eğitime başlanması kararı alındı. Eğitim kurumlarında ve eğitim süresi boyunca gerekli önlemleri alacaklarına dair herhangi bir açıklama yapmayan AKP-MHP yetkilileri ise, böylelikle insan sağlığını hiçe saydıklarını bir kez daha gözler önüne seriyorlar. Salgının başından beri şeffaf davranmayan dinci-faşist iktidar, verileri gizleyerek toplumda iktidarın politikalarına karşı büyük bir güvensizlik yaratmıştır. Bu durum, Türkiye'de de toplumun büyük bir kesiminde aşı karşıtlığının oluşmasına neden olmuştur. İktidarın salgına dair gerekli önlemleri almaması, insanların büyük bir kısmının aşı olmak istememesi, gelinen yerde salgının yeniden tırmanışa geçmesine neden olmuştur. Doğa ve canlı yaşamının daha fazla kâr uğruna yıkıma uğratıldığı emperyalist-kapitalist sistemde başka türlüünün olması da beklenemezdi.

Toplum sağlığını hiçe sayan politikaların güdüldüğü, doğa ve canlı yaşamının yıkıma uğraması pahasına rant ve talan politikalarının hayata geçirildiği emperyalist-kapitalist sisteme karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmek, toplum sağlığının daha kötüye gitmemesi ve doğanın yok olmaması için önümüzde duran en önemli görev ve sorumluluktur.

“Her ile bir üniversite” projesi çöktü!

Eğitimin her kademesine ulaşabilmek en temel insani haklardan birisidir. Bunun için eğitimin daha yaygın ve ulaşılabilir olması gerekir. Ancak kapitalizmde bu hak gasp edilmekle birlikte toplumun çıkarlarından çok uzak, yalnızca sermaye ve onun devletinin çıkarları için şekillendirilmektedir. Örneğin ilk ve orta öğretimde yaygın olan okul biçimini imam hatipler oluştururken, fen ve anatolu liselerine eğitimde en az bütçe ayrılmaktadır. Eğitime ayrılan bütçede “aslan payının” imam hatiplere ayrılması da iktidarın kendi dinci-gerici ideolojisi ekseninde bu alanı şekillendirdiğinin bir göstergesidir.

2008 yılında Tayyip Erdoğan’ın “her ile bir üniversite” demesinin ardından adeta pıtrak gibi çoğalan üniversitelerin açılışlarına şahit olduk. 1923’ten sonraki 80 yılda 77 üniversite açılırken (1923-2003) son 15 yılda 129 üniversite açıldı (2003-2018), 2021 yılında ise faal olan üniversite sayısının 209’a ulaştığını görüyoruz. Bunlardan 131’i devlet üniversitesiyken, 78’i vakıf üniversitesi olarak kurulmuştur.

Bugün gelinen yerde “her ile bir üniversite” uygulaması kocaman bir skandala dönüşmüş durumdadır. Yükseköğrenime geçiş sınavlarının ardından neredeyse her senenin ortak bir tablosu var artık: Boş kalan üniversite kontenjanları. Pandemi sürecinde eğitimde yaşanan “olumsuzluklar” gerekçe gösterilerek 2020 yılında gerçekleştirilen YKS’de 280 olan baraj puanı 170’e düşürülmüştü. Aynı uygulamaya bu sene de devam edildi. Bu sene ayrıca Tayyip Erdoğan bir açıklama yaparak YKS tercih sürecinde ilave bir ek yerleştirme yapılacağını ve bu ek yerleştirmede baraj puanının TYT’de 140, AYT ve YDT’de 170 olarak uygulanacağını açıkladı. Ancak sermaye devletinin tüm bu çabaları nafile kaldı. Bu sene Bin 300’e yakın bölüme yerleşen kişi sayısı 10’un altında. 169 bölüm ise kimse tarafından tercih edilmedi. Mühendislik, mimarlık, felsefe, moleküler biyoloji ve genetik gibi bölümler ise en az tercih edilen bölümler arasında yer aldı... Ayrıca küçük sayılan kentlerdeki üniversiteler de tercih edilmedi. Adıyaman, Amasya, Iğdır, Ardahan gibi illerde kontenjanların büyük bir kısmı dolmadı. 9 vakıf üniversitesi kontenjanının yarısı bile doldurulama-

di. Toplam boş kontenjan sayısı ise 195 bin 304. Geçen sene ve ondan da önceki senelerde de tablolar neredeyse hiç değişmedi. Mesela 2020 yılında 15 ve üzerinde kontenjanı bulunan 143 bölüme yerleşen kişi sayısı 5 ve altında kalmıştı. Çoğunluğu mühendislik bölümleri olan bu bölümlerin 20’si ise hiç kimse tarafından tercih edilmemişti.

“HER İLE BİR ÜNİVERSİTE” HER İLE BİR YANDAŞ KADRO!

2002 yılından bu yana üniversite sayıları hızla arttırıldı ancak bu tablo ile orantılı olarak eğitimde yaşanan niteliksizlik de artmış oldu. Üstelik bu niteliksizlik çok boyutlu bir anlamda arttı.

Üniversiteler AKP iktidarının “kültürel egemenlik” hedefiyle teslim almaya çalıştığı yerlerin başını çekmektedir. AKP iktidarı üniversiteleri sermayedarların ve tarikatların arka bahçeleri haline getirerek, dinci-gerici ideolojik zehrini yayararak, kendi gerici kadrolarını yerleştirerek gençliği teslim almaya yönelik türlü saldırıları hayata geçiriyor. Özellikle AKP döneminde açılmış olan taşra ve apartman olarak adlandırılan üniversitelerde ise bu saldırıları daha yalın görebiliyoruz. Bu üniversiteler adeta eş, dost, akraba, yandaş ve kayyım üniversiteleri haline getirildi. Rektörleri tepeden atama yetkisini tek elinde toplayan Tayyip Erdoğan’ın üniversitelere atadığı rektörlerin hiç de-

ğişmeyen kimlik özellikleri bulunuyor. Bir dönem AKP’nin mutlaka bir alanında faaliyet yürütmüş olan bu isimlerin azımsanmayacak kadar büyük bir kısmı, bilim ve akademi ile hiçbir alakalarının bulunmadığı gibi, “ısmarlama” makalelerinde yaptıkları intihaller ile tanınıyorlar. Bu rektörlerin büyük bir kısmının aynı zamanda cemaat-tarikat uzantısı vakıflar, sermayedarlar ya da her iki taraf ile yakınlıkları bulunuyor.

Tepeden atanan yandaş rektörler ya da dekanlar buldukları üniversiteleri yine kendileri gibi yandaşlar ile doldurabilmek için kişiye özel ilanlar yayınlıyor. Örneğin yakın zamanda Harran Üniversitesi’nin Birecik Meslek Yüksekokulu Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü Halkla İlişkiler ve Tanıtım programında açılan öğretim üyesi kadrosuna, Eğitim Fakültesi Dekanı Burhan Akpınar’ın kızı Esra Nur Akpınar’ın girebilmesi için “mobbing üzerine çalışma yapmış olma” şartı getirilmişti. Bunun gibi sayısız örnek sıralamak mümkün.

Ayrıca ilerici-muhafız akademisyenlerin üniversite kadrolarından KHK’lar ile tasfiye edilmelerinin ardından daha sık karşılaştığımız “vekaleten görevlendirme” uygulaması gelinen noktada tüm yetkileri tek kişinin elinde toplamanın bir kılıfı haline getirilmiş durumda. Örneğin yandaş Nihat Hatipoğlu, kayyım rektör olarak atandığı Gaziantep İslam Bilim

ve Teknoloji Üniversitesi’nde, Tıp, Güzel Sanatlar ve Mimarlık, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler ile İslami İlimler fakültelerinin dekanlıklarını vekâleten yürütüyor. Yine bu konuda da sayısız örnek sıralamak mümkündür.

“Her ile bir üniversite” öte yandan gençliğe de hiçbir gelecek sunmıyor. Sayıları sürekli artan üniversiteler, üniversitelere açılan yeni fakülteler ve bölümlere orantılı olarak mezunlara iş alanında istihdam sağlanamıyor. Bu durum, milyonlarca diplomalı işsizler gerçeğini yaratıyor, iş bulabilen azınlık kesimin büyük bir kısmı ise mezun olduğu/yetkinleştiği alanda iş sahibi olamıyor. Kısacası sermaye devleti tarafından şekillendirilen üniversitelerin bir diğer işlevi de işsizlik oranlarını ertelemeye yarıyor. Zira gençler resmi rakamlar üzerinden işsizler ordusuna 2 ya da 4 sene gecikmeli olarak katılıyor.

Tüm bu veriler bizlere tek bir gerçekliği göstermektedir, bu düzenin eğitim sistemi tepeden tırnağa çöküş yaşamaktadır. Pandemi sürecinde tüm imkansızlıklara rağmen okumaya çalışan öğrenciler barajın altında kalmamıştır, gerçekte barajın altında kalan bu çürümüş sistemin ta kendisidir. Üniversite yerleştirme sonuçları bir kez daha iktidarın eğitim politikalarının çöktüğünü gözler önüne sermiştir.

**Tarihsel TKP
101. yılında!**

**Geçmişi olmayanın
geleceği olmaz!**

